

Universitat, cultura i teatre a la dècada dels cinquanta: L'Agrupació de Teatre Experimental i el Teatre Viu

Enric Ciurans Peralta

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tesisenxarxa.net) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tesisenred.net) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tesisenxarxa.net) service has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized neither its spreading and availability from a site foreign to the TDX service. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service is not authorized (framing). This rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

ENRIC CIURANS PERALTA

UNIVERSITAT, CULTURA I TEATRE A LA DÈCADA

DELS CINQUANTA:

L'AGRUPACIÓ DE TEATRE EXPERIMENTAL

I

EL TEATRE VIU

VOLUM 2

APÈNDIX DOCUMENTAL

1960

GENER

POLÍTICA I SOCIETAT

- Robert Oppenheimer critica l'agnosticisme, i en especial a Bertand Russel, així com els perills de la bomba nuclear, que ajudà a crear, adoptant una postura cristiana, que ell anomena "ètica".
- John Kennedy inicia la lluita per a ser candidat demòcrata a la presidència dels Estats Units, amb el greu handicap d'ésser catòlic.
- França crea el nou "franc", moneda d'us corrent que revaloritza la moneda francesa.

TEATRE

- Pessebre vivent del Rosselló a Elne (França) a càrrec d'Esteve Albert amb la col·laboració de Gilbert Grau (director escènic) i Josph Deloncle, Rita Casals, Julià Gual, Henri Prepatx, François Rocaries. Representació en catorze quadres amenitzades amb cançons populars catalanes.
- Estrena al Teatre Romea, en dues sessions de tarda i nit, de *Primera representació*, de Joan Oliver, a càrrec de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, amb direcció de Ricard Salvat i escenografia de Maria Montserrat Barenys, interpretada per Pepa Palau, Natàlia Solernou, Jaume Pla, Joan Manuel Rodés, Josep Maria Grau, Vicenç Olivares, Àngel Gràcia, Rafael Vidal, Frederic Roda, Jordi Torras, Joan Aymamí, Antoni Millà i Josep Navarra.
- Juan Germán Schroeder obté el premi de Teatre "Ciudad de Barcelona" 1959 amb *La trompeta y los niños*. També foren guardonats, en l'apartat de novel·la (*La querencia*, de Manuel Vela Jiménez), música (José Muñoz Molleda, *Sinfonía*), fotografia b/n (Álvaro Esquerdo), fotografia color (Ricardo Carreras), cinema (*Un*

vaso de whisky, de Julio Coll), cinema amateur (*Asistencia social y sanitaria*, Carlos Vallés).

- Estrena de *Soparem a casa*, de Josep Maria de Sagarra, a càrrec de la Compañía Maragall, amb direcció de Francisco Díaz. Fou interpretada per Montserrat Carulla, Javier Dolú, Carlos Lloret, Paquita Ferrándiz, Maria Vila, Luis Nonell, Laura Bové i Miguel Graneri.
- Representacions al Teatro Comedia d'*Un soñador para un pueblo*, d'Antonio Buero Vallejo, a càrrec de la Compañía Lope de Vega, amb direcció de José Tamayo, decorats d'Antonio Burgos, protagonitzada per Carlos Lemos i Asunción Sancho, amb José Bruguera, José Sancho Sterling, Fernando Guillén, Gemma Cuervo, Anastasio Alamán, Pilar Bienert, Laura Alcoriza, entre d'altres.
- Estrena al Teatro Alexis de la comèdia, *Marido en zapatillas*, de Noel Clarassó, interpretada per Glòria Roig, Santiago Sans, Carme Contreras, Maria Cuadreny, Marisa Porcel, Luis Padrós, Francisco Vals i Dionisio Macías.
- Estrena al Teatro Barcelona de *Barrabás*, de Joaquín Calvo Sotelo, interpretada per Nuria Espert, Ramón Corroto, Milagros Leal, Josefina de la Torre i Ramón Duran, entre d'altres.
- Estrena de *Blanco amor negro*, de Juan Francisco de Lasa, a càrrec del Teatro Español Universitario, amb direcció de José María Loperena, escenografia de Lorenzo Aliet interpretada per Francisco Jover, María Julia Díaz, María Dolores Díaz, Juan Segura, Carmen Laura Gil i Roberto Martín.
- Estrena al Teatro Candilejas d'*El senyor Perramon*, —versió de *L'Avar*, de Molière—, de Josep Maria de Sagarra, protagonitzada per Joan Capri, amb direcció d'Antoni Chic. Decorats i figurins: José María Espada. La resta del repartiment el

formaren Josefina Güell, Emilia Baró, Coralina Colom, Lluís Torner, Jorge Serrat, José María Domenech, Narciso Ribas, Luis Teixidor i Juan Estivill.

LITERATURA

- Mor als quaranta-sis anys, Albert Camus en un accident d'automòbil a França. En el mateix accident també va morir Michel Gallimard, nebot del famós editor francès i director de la col·lecció "La Pléiade".
- Ana Maria Matute obté el "Premio Nadal 1959", amb la seva primera novel·la, *Primera memoria*. El Jurat estava constituït per Juan Teixidor, José Vergés, Juan Ramón Masoliver, Néstor Luján, José Maria Espinàs, Antonio Vilanova i Rafael Vázquez Zamora. Fou finalista la novel·la, *La mina*, d'Armando López Salinas.
- L'historiador Ramon d'Abadal rep la "Lletra d'Or" pel seu llibre *Els primers comtes catalans*, segons la decisió d'un jurat format per Maria Aurèlia Capmany, Joan Teixidor, Gonzalo Lloveras, F. P. Verrié, Antoni Comas, Félix Cucurull, Enric Badosa i Antonio Vilanova.

PINTURA

- Mor el pintor Mariano de Cossío.
- Pablo Picasso regala al Museu d'Art Modern de Barcelona, les vint-i-sis planxes originals que han servit per il·lustrar el llibre *La Tauromaquia*, de José Delgado, més conegut com "Pepe Hillo" i que publicà Ediciones La Cometa.
- Exposició d'Antoni Tàpies a la Sala Gaspar de Barcelona.

CINEMA

- Consagració internacional d'Ingmar Bergman com a realitzador cinematogràfic. Triomf als cinemes de Nova York on es reposen tres films: *Smiles in the Summer Night*, *Three Strange Loves* i *The Seventh Seal*, i se'n estrenen tres més, *The Magician*, *Wild Stranberries* i *Brink of Live*. A Espanya no s'ha projectat encara cap film d'aquest realitzador suec.

MÚSICA

- Manuel Valls Gorina, *La música catalana contemporània*, Biblioteca Selecta, vol. 283, Editorial Selecta, Barcelona. Pròleg de Xavier Montsalvatge.
- La Coral Sant Jordi, dirigida per Oriol Martorell, realitza una gira per Alemanya: Karlsruhe, Heidelberg, Stuttgart, Esslingen, Tübingen i Friburg
- Estrena a Juventudes Musicales del ballet mitològic *Danae*, de Josep Soler, interpretat per Solistas de Barcelona, dirigits per Domingo Ponsa.

FEBRER

POLÍTICA

- Culminant una sèrie de reformes polítiques la creació de la Junta Nacional Planificadora, presidida per Fidel Castro, consolida el règim socialista a Cuba.

ARTS ESCÈNIQUES

- Estrena al Teatre Romea d'*El tinent Mondor*, de Carles Soldevila, amb direcció de Rafael Vidal Folch i decorats d'Antoni Bachs Torné. Intèrprets: Maria Assumpció

Fors, Carmen Cera, Maria Rosa Fàbregas, Inmaculada Genís, Enric Sunyer Frederic Roda, Manuel Rodés, Jordi Salvatella, Francisco Balagué, Joan Aymamí i Josep Mª Grau.

- Representació a l'Institut Francès de *L'Improntu d'Alma* i *Les Chaises*, d'Eugène Ionesco. *L'Improntu d'Alma*, fou dirigida per Levendier, i interpretada per Danielle Provansal; *Les Chaises*, fou dirigida per John Richardson i interpretada per Danielles Provansal i Levendier.
- Lectura d'*Ifigènia a Tàurida*, de Johann W. Goethe, en versió de Joan Maragall pel Teatro Fórum de F.E.S.T.A., presentat per Tomás Roig i Llop, i dirigida per Luchetti i Silvente.
- Reposició al Teatre Barcelona d'*Ana Christie*, d'Eugène O'Neill (estrena el 1959 al Teatre Grec), interpretada per Núria Espert, Ramon Durán, Ramón Corroto, Milagros Leal, Salvador Muñoz, Victorino Fuentes, Roberto Jusmet i José María Semprún.
- Estrena al Teatre Windsor de *Présteme usted mil francos*, de Barillet y Gredy, versió espanyola de Víctor Ruiz Iriarte, amb direcció d'Alberto González Vergel, protagonitzada per Amparo Soler Leal.
- Estrena al Teatre Romea de *La clau*, de Noel Clarasó, amb direcció de Francisco Díaz i interpretada per Maria Vila, Laura Bové, Mercè Bruquetas i Luis Nonell.
- Estrena al Teatre Comedia, per la Cia. Conrado Blanco, de *¿Dónde vas, triste de ti?*, de Juan Ignacio Luca de Tena, amb direcció de José Luis Alonso, protagonitzada per José María Roderó i Carmen Bernardos, Amparo Martí, Vicente Parra i Ricardo Canales.

- Publicació del volum de peces teatrals d'Adrià Gual, *Misteri de dolor* (precedida de *Donzell qui cerca muller*), Biblioteca Selecta, vol. , Editorial Selecta, Barcelona. Amb il·lustracions de l'autor i pròleg d'Octavio Saltor.
- Ricardo Rodríguez Buded, obté el "Premio Valle-Inclán" creat pel Pequeño Teatro de Cámara "Dido", amb l'obra, *Un hombre duerme*. El jurat estava format per Antonio Buero Vallejo, Alfonso Sastre, Luis Delgado Benavente, José María de Quinto, Antonio Rodríguez de León, Rafael Sánchez-Zamora i Josefina Sánchez Pedreño (secretaria del Jurat).

LITERATURA

- Alvaro Cunqueiro visita Barcelona on imparteix diverses conferències al Centro Gallego i als salons de l'Hotel Ritz per a "Conferencia Club".
- Publicació de diversos llibres d'homenatge a Ausias March: *Antologia poètica*, a cura de Joan Fuster; *Canto espiritual*, traducció de Jesús Massip i *Antologia*, a càrrec de Pere Bohigas.
- Félix Cucurull, *La pregunta i l'atzar*, Ed. Raixa, Palma de Mallorca.
- Félix Cucurull, *El temps que se'ns escapa*, "La Font de les Tortugues", Palma de Mallorca.

PINTURA, ESCULTURA, ARQUITECTURA

- Aparició a les llibreries i quioscs de la revista *Schöner-Wohnen*, editada a Alemanya per Constanze, dedicada exclusivament a l'arquitectura, decoració, mobles i estris de la llar.

CINEMA

- Estrena al cinema Tívoli de *Molokai*, Pel·lícula premiada pel Sindicato Nacional de Espectáculos amb els premis a la millor direcció, la millor interpretació (Javier Escribá) i millor pel·lícula.

MÚSICA

- Cicle de recitals a l'Institut Francés a càrrec d'intèrprets francesos com el Conjunt Instrumental de Toulouse, presentant obres d'Ibert, Poulenc, Milhaud, Arrieu i Damase. Convocatòria per part d'aquesta entitat d'un concurs per instrumentistes instituït el 1959. El guanyador obté una beca per estudiar durant un any a França, valorada en aproximadament 180.000 francs (vells).
- Recital d'Anna Ricci, acompanyada per pianista Jorge Giró, a la sala Medina, presentant un programa d'àries i fragments d'òpera, d'autors italians dels segles XVII i XVIII.
- Organitzat per Juventudes Musicales, inici del cicle anomenat "Sábados musicales universitarios" al Palau de la Música Catalana.

MARÇ

POLÍTICA Y SOCIETAT

- Mor el doctor Gregorio Marañón.
- Es crea la Jefatura Superior de Tráfico, que a Barcelona té la seu al carrer Lleida. Té com a missió la matriculació, revisions, sancions i expedició de carnets de conduir. Les matrícules de Barcelona van aproximadament pel número 200.000.

ARTS ESCÈNIQUES

- Ambient enrarit en el panorama teatral barceloní, davant la reconversió imminent del Teatro Comedia en cinema, de moment, només durant l'estiu. Els actors i empresaris han protestat davant l'Ajuntament per aquesta situació. Anteriorment també es transformaren en cinema, entre d'altres el Windsor, Alexis i Guimerà. En relació a aquesta problemàtica Guillermo Díaz-Plaja, feia les següents declaracions davant les preguntes i reflexions de Del Arco:
- Del Arco: - "Lo cierto es que el cine le ha quitado el público al teatro. Es muy fácil explicar el porqué: sencillamente porque se ha cuidado más, incluso, porque los locales son más cómodos. El teatro se ha abandonado o no le han dejado prosperar. Por si mismo no puede vivir: a esta conclusión hemos llegado. Como no es cosa de que opinemos por nuestra cuenta..

G. Díaz-Plaja: "Lamento que todo el esfuerzo que venimos realizando para mejorar y dotar de conciencia intelectual las profesiones escénicas, pueda malograrse por un clima de desatención hacia el fenómeno teatral." (*Destino*, nº 1180, 19 de març de 1960, p. 42).

Sobre el mateix tema escriu Josep Maria de Sagarra: "[...] Porque la triste verdad resulta ser la siguiente: en estos últimos años, el cine en Barcelona se ha comido el mayor teatro del centro, el Tívoli, y el mayor teatro del Paralelo, el Nuevo. Se ha comido, además, el Goya, el Principal, el Borrás, el Poliorama, el Español y otros teatrillos o teatruchos fértiles antaño en procacidad y en frivolidad, que ahora son mansos y populares cines de reestreno [...] Yo puedo adelantar a mis lectores que ni el Ayuntamiento de Barcelona, ni la Sociedad General de Autores de España, interesadísimos ambos en el asunto, no se duermen ni mucho menos ante lo que aquí está ocurriendo.

“El mal ha llegado a una intensa gravedad, y el mal nos obliga a toda clase de esfuerzos; estos esfuerzos han empezado ya a producirse y yo no quiero dudar de algún resultado positivo.

“¡Ojalá que esta amenaza que se cierne sobre el teatro Comedia sea la gota de agua que desborde el vaso! Yo llevo bastante tiempo insistiendo sobre el tema y actuando según mis fuerzas; no sé por qué ahora, ante un turbio horizonte, empiezo a tener un poco de esperanza en un posible fruto.” (*Destino*, nº 1181, 26 de març de 1960, p. 15).

I, també, Carles Soldevila escrivia sobre la crisi teatral, desfermada a partir de la transformació del Teatro Comedia en cinema: “Quiero creer que los gastos de un teatro de nuestra ciudad y los de otro cualquiera de la capital del reino o de cualquier otra gran capital de provincia son parejos, aunque en éstas, a la verdad sean escasísimos los teatros que quedan continuamente en funciones. Quedan, a título de compensación insuficiente y parcial, los festivales que organiza el propio Estado con bastante prodigalidad. Qué tales festivales puedan favorecer a determinados directores de escena y los artistas de su elección es cosa que nadie podrá negar; pero tampoco podrá convencérsenos de que esta protección redunde en fomento y protección de los intereses generales de los demás empresarios, directores y artistas de toda España.[...]”

“El amor al oficio, el sentido cívico, pueden hacer milagros, pero cuando son tantos los factores que militan contra el teatro es excesivo pretender que tales virtudes sigan indefinidamente haciendo milagros. Pareció que, abandonando al cine los grandes locales más o menos suntuosos y refugiándose en las catacumbas más o menos graciosas que son los teatritos de bolsillo podía continuar la milenaria tradición. Pero ya vemos que no es así.

“¿Salvaremos el Gran Teatro del Liceo o lo veremos convertido en feudo del señor Balaña?” (*Destino*, Panorama de Arte y Letras (“Billetes de la semana”) nº 1181, 26 de març de 1960, p. 39).

Frederic Roda s’afageix a la polèmica, intentant de trobar solucions amb les següents propostes que, sospitosament, no apareixen completes com es pot comprovar: “Barcelona debería tener asegurada en forma estable (los “atabile” italianos) la dignidad e interés de unos espectáculos refrendados por el patrocinio colectivo: a) de teatro “profesional “castellano”; c) de teatro “vocacional” castellano; d) de teatro “vocacional” catalán; e) de teatro infantil.

“Los elementos intercambiables entre estos apartados son muchos y no es hora de dividir sino de unir.

“Las temporadas podrían mediante concurso y articular la forma como Cátedras, Institutos, Entidades e Iniciativas de todo orden vieren el bien común que podría obtenerse de una acción conjunta. Especial apelación debería hacerse al público (hay ejemplos recientes y felices en Italia a través del Instituto Internacional del Teatro de la UNESCO y a ejemplo de Juventudes Musicales, por caso) y a la Crítica –el crítico a las candilejas en labor educadora de público... y no sólo a tres fechas y en la Redacción...”. (*Destino*, “Cartas al director” nº 1183, 9 d’abril de 1960, p. 3).

- II Concurso del Teatro Español Universitario de Facultades a la Chapelle Française. Van presentar-se els següents treballs: TEU de Farmacia: *El ajedrez del diablo*, de J. Calvo Sotelo i *El tragaluz*, d’A. Buero Vallejo, dirigides per Gonzalo Pérez de Olaguer i Ramón Galup; TEU de Aparejadores: *Ana Christie*, de E. O’Neill, amb direcció de Juan Luis Bedía; TEU de Derecho: *Los bastidores del alma*, de P. Casteltort i *Una partida de cartas*, de José Corredor, dirigides per Francisco Sapena i Emilio Balanzó; TEU de Ciencias: *Casi un cuento de hadas*, d’A. Buero Vallejo,

amb direcció de José Vicente. El Jurat que va avaluar els treballs estava format per Enrique Sordo, Julio Manegat, Juan Germán Schroeder, Eduardo Criado, Antonio Chic i José María Espada.

- Representació al Teatre Romea de *Victimes du devoir*, d'Eugène Ionesco, a càrrec del Théâtre du Studio des Champs Elysées. Intèrprets: Tsilla Chelton, R. J. Chauffard, Jacques Deschamps i Pierre Debauche. Les dues representacions a Barcelona són fruit de gestions empreses per l'Institut Francès i l'Agrupació Dramàtica de Barcelona (ADB).
- Estrena al Palau de la Música (dia 30), de *L'hort dels cirerers*, d'Anton Txèkhov, a càrrec de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, en versió de Joan Oliver, i amb direcció de Frederic Roda i decorats i figurins de Jordi Palà. Intèrprets: Maria Rosa Fàbregas, Mª Assumpció Fors, Griselda Barceló, Adelaida Espinal, Rosa Mª Carrasco, Rafael Vidal Folch, F. Balagué, Miguel Gimeno, Jorge Torras, Jaime Pla, Manuel Rodés, Lluís Bosch, Antonio Villa y José Navarra.

PINTURA, ESCULTURA, ARQUITECTURA

- Inauguració de la sala d'exposicions Mirador, dirigida per B. Xifré-Morros, amb una exposició d'homenatge a Manolo Hugué.
- Exposició d'homenatge a Lola Anglada al Cercle Artístic Sant Lluç, amb una ampla retrospectiva de la seva obra.

MÚSICA

- VI edició del Concurso Internacional de piano María Canals al Palau de la Música Catalana.

ABRIL

ARTS ESCÈNIQUES

- Estrena al Teatro Comedia de *Colombe*, de Jean Anouilh, per la Compañía Arturo Serrano, amb direcció de José Luis Alonso. Principals intèrprets: María Cuadra, Rafael Arcos, Carmen Carbonell, Miguel Ángel i Roberto Samsó.
- Estrena de *El jardín de Falerina*, autèntic sacramental de Pedro Calderón de la Barca, dirigit per Juan Germán Schroeder. Principals intèrprets: Núria Espert, Ramón Durán, Ramón Carroto, Amparo Gómez Ramos, Guillermina Deu, María Paz Ballesteros, Julia Díaz, Dionisio Macías, Juan Ferrer i Carmelo Valverde.
- Representacions al Teatre Romea de *Laudes Evangeliorum*, de Giovanni Poli, basat en les meditacions de San Bonaventura, pel grup de teatre universitari Ca' Foscari, de Venècia, amb direcció del propi Poli. Dues úniques sessions patrocinades per l'Institut Italiano de Cultura. Director del cor: Jino Tortani; escenografia de Dorino Cioffi, interpretat pels estudiants de Ca'Foscari.
- Estrena de *Maribel y la extraña familia*, de Miguel Mihura, interpretada per Maritza Caballero, Julia Caba Alba, María Bassó, Lali Soldevila, María Luisa Ponte i Julia Trujillo.
- Actuacions del Gran Circo Español, instal·lat a la Ronda de San Pau, on destaquen els números de Pinito del Oro.
- Festival de ballet en commemoració del Centenari d'Isaac Albéniz, dirigit per Juan Magrinyà. Principals ballarins: Aurora Pons, Antònia Barrera, Araceli Torrents, Miguel Navarro, Cristina Guinjoan i Romana Uttini. Orquestra dirigida per Adrián Sardó, amb el guitarrista Miguel Borrull.

- Estrena, en sessió única, al Teatro Windsor de *Pedro de Urdemalas*, de Miguel de Cervantes, a càrrec del TEU (Teatro Español Universitario) de Barcelona, amb versió d'Enrique Ortenbach i direcció de José María Loperena. Intèrprets: Francisco Jover, María Paz Ballesteros, Carmen Molina, Roberto Martín, Juan Monfort, Claudio García, Miguel Viadé, Ricardo Crespo, Juan Ollé, Montserrat Costafreda, Rosario Llagostera, Pablo Zabalbeascoa, José Ruiz, Antonio Requena, Vicente Llombart, María Julia Díaz, María Cinta Comta, Iván Tubau, Alberto Ramos, Leonor Tomás i Inés María Urrit.
- Estrena, en sessió única, al Teatre de la Capella Francesa, de *Paràlisi*, de Josep Rabasseda, a càrrec de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, dirigit per Francisco Balagué, interpretada per María Teresa Rovira, Nadala Batiste i Juan Aymamí.
- Estrena al Teatro Talía de *Culpables*, de Jaime Salom, interpretada per Teresa Cunillé, Vicente Soler i Vicente Vega.
- El gran titellaire Ezequiel Vigués "Didó" compleix vuitanta anys, mantenint l'activitat de la seva companyia ambulant de titelles i iniciant una gira per Catalunya.

ARTS PLÀTIQUES

- Exposició d'Albert Ràfols Casamada a la "Pinacoteca" conformada per retrats, interiors, bodegons, caps femenins i paisatges.
- Exposició al Palau de la Virreina en homenatge a Juli González, amb una notable selecció d'obres de la seva dilatada trajectòria.
- Exposició a la Sala Gaspar d'Antoni Clavé, amb una selecció de tota la seva trajectòria.

MAIG

POLÍTICA Y SOCIETAT

- El govern de Franco cedeix el Castell de Montjuïc a la ciutat de Barcelona, en un consell de ministres celebrat al Palau de Pedralbes. Es celebra a Barcelona el “Desfile de la Victoria”.

ARTS ESCÈNIQUES

- Representació al Teatro Romea de *Le Misanthrope*, de Molière, a càrrec de la Compagnie du “Vieux Colombier”, amb posada en escena de Bernard Dherán, i figurins de Pierre Cardin, interpretada per Jacques Dumesnil, Madeleine Delavaivre, Jacques François, Anouk Ferjak, Jean Pierre Delage, Atienne Aubray i Jacques Ciron.
- Representacions a diversos bars i tasques de barriades barcelonines (Somorrostro, Casas Baratas, Casa Antúnez, ...) de *La estratosfera*, basat en l’obra homònima de Pedro Salinas, a càrrec del Teatro de la Alcoba, dirigit per Ángel Carmona, interpretat per Isa Escartín, Florencio Clavé, Manuel Siles, Ángel Carmona i Enrique Martínez.
- Reposició al Teatre Romea de *L’Hostal de l’amor*, de Ferran Soldevila, per l’Agrupació Dramàtica de Barcelona, com homenatge a l’autor, president de l’esmentada associació, amb direcció de Paquita Ferrándiz. Principals intèrprets: Maria Rosa Fàbregas, Pepa Palau, Carmen Mola, Carmen Cera, Manuel Rodés, Jaime Pla, Jorge Torras, Lluís Bosch, Angel Millà, Frederic Roda i Rafael Vidal.
- Representacions al Gran Teatre del Liceu del Ballet Nacional Holandès, dirigit per Sonia Gaskell, autora de tres de les coreografies presentades. La resta de peces de

compositors com Bela Bartók, Sauguet, Prokofiev o Henry pertanyen a coreografies de Maurice Béjart, Serge Lifar, David Lichine, George Balanchine i d'altres. Destacaren les ballarines Irene Skorik i Svetlana Beriosova.

- Estrena al Teatre Guimerà de *Smith*, de Somerset Maugham, en versió castellana de Xavier Regàs, amb direcció de Fernando Vals, interpretada en els principals papers per Ana Maria Solsona, Consuelo de Nieva i el propi director escènic.
- Estrena al Teatro Candilejas de *La torre i el galliner*, de Vittorio Calvino, per la Compañia Joan Capri, amb versió catalana de Xavier Regàs i Ramir Bascompte, decorats d'e Josep Maria Espada i direcció d'Antoni Chic. Protagonitzada per Joan Capri, Carmen Molina, Coralina Colom, Josefina Tapias, Maria Callejas, Luis Tarrau, Luis Torner, Juan Estivill, Jorge Serrat i Maria Alicia Orozco.
- Entrega de la "Medalla del Mérito al Trabajo", a l'actriu Maria Vila, oferta per Josep Maria de Sagarra, en un acte a l'Hotel Oriente. Els actes d'homenatge a Maria Vila van continuar amb les representacions al Teatre Romea de *L'Hostal de la Glòria*, obra de Sagarra, on va excel·lir la gran actriu.
- Representacions al Teatre Romea, per la Companyia titular, de *Tres papàs per en Lluisel*, de Jean de Letraz, en versió catalana de Lozano Bordoy, interpretada en els principals papers per Carlos Lloret i Luis Nonell.

LITERATURA

- Salvador Espriu publica *La pell de brau*, inaugurant la col·lecció "Lletra d'Or", dirigida per Frederic Pau Verrié.
- Enric Jardí, *Els precedents de la Renaixença*, Editorial Aedos, Barcelona. Recuperació del paper d'Antoni Puigblanch en el procés de gestació d'una literatura

nacional catalana, amb un protagonisme eclipsat per figures com Milà, Rubió i Ors i Balmes.

- J. Ernest Martínez Ferrando, *La tràgica història dels reis de Mallorca*, Editorial Aedos, Barcelona.

ARTS PLÀSTIQUES

- Exposició a la Sala Gaspar d'Antoni Clavé, titulada "Veinticinco años de pintura", amb una important selecció de la seva obra plàstica.
- Exposición Nacional de Bellas Artes, al Palau Nacional de Montjuïc, amb un total de 633 obres exposades. L'exposició incloïa homenatges a Josep Clarà i José Gutiérrez Solana. La quantia dels premis atorgats fou de vuit-centes mil pessetes. Varen ésser premiats Romà Vallés, Joan J. Tharrats, José Hurtuna i Vila-Casas, entre molts d'altres.

MÚSICA

- Actuació a Barcelona, al cine Windsor (dues actuacions) de la Orquestra de Quincy Jones, qui amb només vint-i-sis anys es converteix en un nou fenomen de la música negra. Després de treballar amb Lionel Hampton i Dizzy Gillespie, emprèn un nou camí com a líder d'una gran orquestra.
- Concert Coral Extraordinari de Juventudes Musicales amb la participació de les agrupacions Capella Clàssica Polifònica del F.A.D., Chor Madrigal, Coral Antics Escolans de Montserrat, Coral Sant Jordi del C.A. de S.L. i la Coral Sant Lluc de Juventudes Musicales de Sabadell.

CINEMA

- Dins el XII Festival Internacional de Cinema de Cannes es presenten, entre d'altres, les següents pel·lícules: *La Dolce Vita*, de Federico Fellini, que va obtenir la Palma d'Or, *El manantial*, d'Ingmar Bergman, *La muchacha*, de Luis Buñuel, *Moderato cantabile*, de Peter Brook, *Nunca en domingo*, de Jules Dassin, *La aventura*, de Michelangelo Antonioni. El premi a la millor interpretació masculina fou declarat desert i el de la millor actriu fou atorgat *ex aequo* a Jeanne Moreau i Melina Mercuri.

JUNY

CULTURA, POLÍTICA I SOCIETAT

- Es clausuren les activitats corresponents al curs 1959-60 del Instituto Alemán, que des d'octubre de 1959 havia renovat la seva direcció passant a ocupar-la el Dr. Hans Rudolf Picard. L'Instituto Alemán va realitzar nou programes al llarg de curs, amb un total de 20 concerts, la majoria d'intèrprets catalans, unes tantes sessions de cinema, especialment, documental, el mateix nombre de conferències col·loquis, presentació de llibres i vetllades del Círculo Hispano-Alemán.
- Mor l'historiador Jaume Vicens Vives, un dels intel·lectuals catalans amb major prestigi, nascut a Girona el 1910. Fou des de 1948 catedràtic d'Història Moderna i Contemporània, a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona.

ARTS ESCÈNIQUES

- El Museo de Arte Escénico de l'Institut del Teatro dedica una sala a l'actriu Maria Morera, on s'exposen vestuaris, premis i d'altres records de l'actriu.
- El gran escènograf Josep Mestres Cabanes és nomenat catedràtic de Perspectiva a l'Escuela Superior de Bellas Artes de San Jorge
- Estrena al Teatro Comedia de *Coartada*, d'Agatha Christie, dirigida per José Luis Alonso, per la Compañía Arturo Serrano, protagonitzada per Miguel Angel.
- Representació al cine Windsor d'*Un barret de palla italià*, d'Eugène Labiche, en versió catalana de Joan Oliver, a càrrec de L'Alegria que Torna, en motiu del V aniversari d'aquesta agrupació dramàtica barcelonina.
- Estrena a la Cúpula del Coliseum d'*El desert i els dies*, adaptació de la novel·la homònima de Maria Aurèlia Capmany, a càrrec de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual del FAD, en qualitat de representació de final de curs. Principals intèrprets: Carmen Miranda, Maria Tubau, Carmen Fortuny, Núria Picas, Adrià Gual i Josep Montañez.

LITERATURA

- Guillem Viladot, *Temps d'estrena*, Biblioteca Selecta. Primer llibre de l'autor.

ARTS PLÀSTIQUES

- Exposició a la Sala Gaspar de les obres que properament aniran en representació espanyola a la XXX Bienal d'Art de Venècia. S'hi exposen obres d'Eduard Alcoy, José Luis García, Eusebio Sempere, Tharrats, Hernández Pijuan, Planell i Vila Casas. El denominador comú d'aquestes obres és l'abstracció.

MÚSICA

- Actuació d'Anna Ricci, acompanyada al piano per Jorge Giró, a l'Instituto Alemán de Cultura, amb un programa d'obres de Gluck, Haendel, Brahms, Montsalvatge, Berg i Bartók.

JULIOL

CULTURA, POLÍTICA I SOCIETAT

- La convenció del Partit Demòcrata d'Estats Units escollirà a John F. Kennedy, de 43 anys, com a candidat a la presidència. En cas d'ésser escollit seria el president més jove de la història dels EE.UU.
- La recentment creada Jefatura de Tráfico, amb seu al carrer Lleida, matricula uns cent vehicles diàriament.
- S'aprova a les Cortes Genrales franquistes la "Compilación del Derecho Civil Especial de Cataluña", format per 344 articles i varies disposicions finals, addicionals i transitòries. Amb gran aparell informatiu el principal mèrit d'aquest "èxit" se l'endu l'alcalde de Barcelona, José María de Porcioles, que va lluitar a la Comisión de Justicia de las Cortes, aconseguint donar forma final a un treball iniciat per Manuel Durán i Bas, el 1899, i continuat pel seu fill l'home de la Lliga, Lluís Duran i Ventosa, qui l'any 1947, va demanar la formació d'una comissió de treball que finalment formaren el propi Porcioles, Francisco de A. Condomines, Ramón Faus, Juan Maluquer, Jaime María Mans, Carlos Obiols i Ramón Roca Sastre. Segons declaracions d'aquest darrer, un destacata notari (Destino, nº 1199, 30 de julio de 1960): "La aprobación de esta compilación constituye un memorable y trascendental

hecho para el Derecho civil catalán, pues en su procelosa vida es para el mismo el inicio de una formidable etapa que se proyecta hacia el futuro. [...] No se trata, pues, de una ley que modifica el Derecho civil, vigente antes en Cataluña, sino de un cuerpo de leyes que compila o recoge dicho derecho, fundamentalmente la parte más vívida del mismo, si bien en muchos puntos precisa conceptos y cuestiones planteadas, desenvuelve instituciones y aclara dudas, adapta a los tiempos actuales y a nuevas necesidades el espíritu de normas existentes y restaura en su pureza muchas figuras y modalidades jurídicas.

“Uno de estos últimos aspectos de restauración es, por ejemplo, la supresión de la licencia marital, necesaria hasta ahora para que la mujer pudiera disponer válidamente de sus bienes propios o privativos, llamados parafernales. Por tanto, una vez entre en vigor la Compilación, podrá la mujer casada por sí sola vender, permutar, hipotecar o de otro modo disponer de dichos bienes suyos propios. [...]

- “Gracias a estas reformas y otras de diferente índole, la Compilación del Derecho civil catalán forma un cuerpo de leyes y preceptos, principalmente en orden al Derecho de familia sobre bienes y al de sucesiones, que coloca a la misma en la línea de legislaciones civiles modernas más progresivas, a pesar de que en el fondo es un cuerpo esencialmente conservador, que protege en altísimo grado a la institución familiar y, como instrumento de ello, proclama una amplia libertad de testar o disponer para después de la muerte.

“Esta Compilación es, pues, un elocuente ejemplo de que la posición conservadora no está reñida con una tendencia progresista, sino todo lo contrario.”

- S’inauguren a la Universitat de Barcelona els Cursos de Verano para Extranjeros (la primera edició es celebrà a Puigcerdà), amb la presència de 550 alumnes que

pertanyen a trenta tres països. Impartiren els cursos, entre d'altres, Martí de Riquer, Luis María Plaza, Carlos Cid i el professor Ainaud de Lasarte

ARTS ESCÈNIQUES

- Estrena al Teatro Comedia de *Crimen contra reloj*, basat en una narració d'Agatha Christie, per la Compañía Arturo Serrano, amb direcció del propi Arturo Serrano. Intèrprets: Roberto Samsó, Antonio Paúl, María Teresa Solanes, Miguel Angel, Gabriel Agustí, María Dolores Díaz, Ramón Elías i María Saavedra; decorats i figurins de Burgos-Redondela.
- Inauguració del teatre al aire lliure Teatro Marquina, al Turó Park, amb l'obra *El último día*, d'Eduardo Marquina, per la Compañía de Comedia Popular Española, interpretada per Carmen Contreras, Roberto Jusmet, Vicente Soler, Camino Delgado i Enrique Navas. Tanmateix la mateixa companyia presentà *El sí de las mujeres*, adaptació de *L'escola dels marits*, de Molière de Valentín Moragas Roger, dirigida per Francisco Samons i interpretada per Vicente Soler, Carmen Contreras, Alicia Agut, Vicente Vega i Francisco Jover, en els papers principals.
- Lectura dramatitzada d'*El Rinoceronte*, a càrrec de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic Adrià Gual, traduïda per Maria Aurèlia Capmany i dirigida per Francisco Javier Argelaguet, interpretada per alumnes de l'escola.
- Al Teatre Romea, el famós actor de revista Carlos Saldaña "Alady" debuta com actor de comèdia amb l'obra *Ninette m'ha dit que sí*, amb l'actriu Josefina Güell, versió d'un conegut vodevil que ja havia interpretat al Paral·lel.
- Festival d'estiu en el Teatre Grec: la Compañía Lope de Vega, que dirigeix José Tamayo, representa les següents obres: *El Avaro*, de Molière, en versió de José López Rubio, interpretada per Carlos Lemos, obtenint un èxit apoteòsic en la seva

interpretació d'Harpagón; *La Alondra*, de Jean Anouilh, en versió de José Luis Alonso; *La casa de te de la Luna de Agosto*, de John Patrick, en versió de Rodolfo Usitges; *Julio César*, de William Shakespeare, en versió lliure de José María Pemán, interpretada en els papers protagonistes per Carlos Lemos i Anastasio Alemán, i, *Enrique IV*, de Luigi Pirandello, en la traducció de Tomás Borrás.

- Representacions d'espectacles de titelles al Teatre al aire lliure Eduardo Marquina, a càrrec de la companyia familiar de Jaume Anglès, amb el seu cèlebre personatge Perico.

LITERATURA

- Francesc Vallverdú obté el premi Salvat-Papasseit de poesia catalana, en la seva segona edició, per la seva obra *Com llances (poemes d'aquest present)*. Fou finalista Núria Sales amb *Exili a Playamuertos*, i tercer, Miquel Bauçà amb *Poemes d'un fugitiu*. El Jurat estava format per Joan Oliver, Joan Maluquer, Joan Argenté (guanyador de la 1ª edició), Lluís Izquierdo i J. Pedreira.

ARTS PLÀSTIQUES

- Magna exposició de Pablo Picasso a la Tate Gallery de Londres, visitada per més de sis mil persones al dia i que va tenir una ampla repercusió en els mitjans periodístics espanyols.
- Mor l'arquitecte Francesc Folguera Grassi, nascut el 1891, autor, entre d'altres, de la casa Riera, del carrer Casp, el Teatro Circo Olimpia, també dirigí amb Ramón Raventós la construcció del "Poble Espanyol", i fou el creador de la nova estructura del Monestir de Montserrat.

- El consistori de l'Ajuntament de Barcelona, encapçalat per l'alcalde José María de Porcioles, aprova la creació a Barcelona del Museo Picasso, que s'instal·larà al Palau de Joan Berenguer de Aguilar, al carrer Montcada, seguint el desig expressat per l'amic del pintor i col·leccionista Jaume Sabartés, qui lliurarà la seva col·lecció a aquest museu.

AGOST

CULTURA, POLÍTICA I SOCIETAT

- La professora María Bolós, publica a la revista *Estudios Geográficos*, un informe sobre "La inmigración en Barcelona", d'on es desprenen que cada any arriben a Barcelona entre 30.000 i 40.000 immigrants de la resta de l'Estat. Destaca l'increment de barraques a diferents barris i que la majoria dels immigrants són d'origen andalús (28,6%).
- XX Jocs Olímpics a Roma. El gran heroi fou l'atleta etiop Bikila Abebé, guanyador de la Marató amb un temps estratosfèric de 2h. 15 minuts, corrent descalç.

ARTS ESCÈNIQUES

- Representacions al Teatre Grec de *Hamlet*, de William Shakespeare, en versió de Nicolás González Ruiz, per la Compañía Núria Espert, dirigit per Armando Moreno i protagonitzat per Núria Espert, en el paper del malaurat Príncep de Dinamarca, amb Ramón Durán, Ramón Corroto, Víctorino Fuentes, Milagros Leal i Guillermina Deu, en els papers principals.. Malgat estar programades també, *Medea* i *La dama boba*, aquestes funcions de la Companyia varen ésser suspeses. Giovanni Cantieri

escriu a *Primer Acto*, n. 15, Madrid, juliol-agost de 1960, p.60: "Experimento difícil que sólo puede justificarse si linda la genialidad y la perfección. Experimento posible en otros tiempos, pero no hoy, en que el teatro moderno ha desterrado el divismo para darnos interpretaciones más psicológicas."

- Representacions al Teatre Grec de la sarsuela *Bohemios*, d'Amadeu Vives, versionada per José López Rubio i ampliada musicalment pel mestre Rafael Ferrer, amb direcció escènica de José Tamayo.

CINEMA

- Al Cine Tívoli s'estrena *La quimera del oro*, de Charles Chaplin, qualificada com una de les deu millors pel·lícules de tots els temps.

SETEMBRE

ARTS ESCÈNIQUES

- III Ciclo de Teatro Latino al Teatro Romea. *Phedre*, de Racine, a càrrec de la companyia de Silvia Montfort, amb direcció de Jean-Paul Le Chanois, interpretada per la pròpia Silvia Montfort i Michel Ruhl, Maria Meriko, Marie-Claude Mestral, Paul Savatier, Jacqueline Le Page, Mario Pilar i Danielle Netter. *L'Amfora*, de Ventura Porta Rosés, obra guanyadora del Premi Joan Santamaría 1960, dirigida per Antoni Chic, amb escenografia de José María Espada i interpretada per Paquita Ferrándiz, Josefina Güell, Gabriel Agustí, Luis Nonell, Pedro Gil, Mª Carmen Nubiola, Lorenzo Durán i Fernando Velat. *L'ours et la lune*, de Paul Claudel per la Compagnie Serge Ligier, amb posada en escena del propi Serge Ligier. Intèrprets:

Serge Ligier, Henri Poirier, Jenny Bellay, Raymond Jourdan, Claude Evrard, Serge Lhorca i Mireille Calvo. (continua al mes d'octubre).

- Estrena al Teatro Barcelona de *El niño de su mamá*, d'Alfonso Paso, interpretada en el papers principals per Ángeles Capilla, Olga Peiró, Gómez-Bur, Antonio Queipo i Antonio Puga.
- Estrena al Teatro Comedia de *Cosas de papá y mamá*, d'Alfonso Paso, interpretada per Isabel Garcés, Antonio Prieto, Julia Gutiérrez Caba, Fernando Noguerras, Ricardo Lucía, Ana María Ventura i Emilio Gutiérrez, amb direcció d'Arturo Serrano.
- Representació pel Grupo Experimental del Instituto del Teatro de *Cui-Ping-Sing*, d'Agustín de Foxá, amb direcció de Hermann Bonnin i escenografia d'Enrique Sánchez-Soldevila. Principals intèrprets: Claudio García, Mercedes Pastor, Juan Peris, Joaquín Fábregas i Carlos Janer.

LITERATURA

- El Grup Riutort de l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell publica a la seva revista *Riutort*, un número monogràfic dedicat a una antologia de poetes catalans, que recull poemes de vint-i-cinc poetes joves (nascuts a la dècada dels trenta), il·lustrats per pintors com Cuixart, Tàpies, Tharrats, Maria Girona, Llorens Artigas, entre d'altres. Presentació de Carles Riba.
- Josep Maria Castellet publica *Veinte años de poesía española (1939-1959)*, Seix Barral, Biblioteca Breve, Barcelona. Escriu Rafael Vázquez Zamora a propòsit d'aquest llibre (*Destino*, nº 1212, Barcelona, 29 d'octubre de 1960, p. 31): "La evolución de la poesía hacia lo narrativo, realista y "comprometido", se viene notando con tanta claridad desde hace muchos años y, al comentar libros de poemas

aparecidos después de nuestra guerra, pasada la oleada de evasión y ornamentalismo garcialista ha tenido el crítico que señalar esa tendencia, cada día mayor, a un realismo interesado ante todo por los problemas de los hombres, de la patria y del mundo entero.”

CINEMA

- Mostra Internacional d'Arte Cinematogràfica de Venècia. El film d'André Cayatte, *El paso del Rhin*, va obtenir el preuat Lleó d'Or; la Copa Volpi a la millor interpretació femenina fou per a Shirley McLaine per *El apartamento*, de Billy Wilder; la Copa Volpi a la millor interpretació masculina fou per a John Mills, pel seu treball a *Whisky y gloria*, de Ronald Neame; el premi de la premsa fou per al film espanyol *El cochecito*, dirigida per Marco Ferreri. Va destacar per damunt de totes les produccions presentades *Rocco y sus hermanos*, de Lucchino Visconti, que malgrat les protestes del públic no va obtenir el màxim guardó del certàmen.

OCTUBRE

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- El Centro de Influencia Católica Femenina (C.I.C.F), organitza el curset denominat “Perfil de una década (1950-1960)”, en el qual s'imparteixen deu conferències sobre temes que defineixen aquesta dècada dels cinquanta: “El progreso nuclear”, per Dr. J. Ibarz; “Hacia una literatura no impresa”, Dr. José María Valverde; “La cibernética y la automatización”, F. Castanyer; “El movimiento informalista en arte y el nuevo empirismo en arquitectura”, A. Cirici i Pellicer; “La Astronáutica”, P. Mateu

Sancho; “Aparición de China como gran potencia”, Juan Gomis; “Teilhard de Chardin, ¿Un evolucionismo cristiano?”, reverendo Eusebio Colomer; “El fenómeno del turismo popular”, José María Espinás; “Pío XII”, Antonio Briva i “Europa, una esperanza indispensable”, Santiago Nadal.

- Matías Vega Guerra és nomenat Governador Civil de Barcelona. Fins aquell moment havia estat president del Cabildo Insular de Gran Canaria

ARTS ESCÈNIQUES

- Continua el III Ciclo de Teatro Latino. *Oedipe Roi*, de Sòfocles, per la companyia Attoun-Rodríguez, amb direcció del peruà Rafael Rodríguez. *La ermita, la fuente y el río*, d'Eduardo Marquina, per la Compañía Modesto Higuera, interpretada per Mercedes Prendes i Pilar Soriano, entre d'altres. *La dida*, de Serafi Pitarra, per les companyies Joan Maragall i Joan Capri, amb direcció de Francisco Díaz, interpretada per Joan Capri, María Vila, paquita Ferrándiz, Montserrat Carulla, Luis Nonell, Luis Torner, Luis Tarrau i Juan Estivill. El “III Trofeo Barcelona” del ciclo de Teatro Latino, atorgat pels crítics teatrals de la premsa barcelonina va recaure en l'espectacle *La dida*; el trofeu a la millor interpretació masculina fou per l'actor francès Michel Ruhl; el premi a la interpretació femenina fou per Silvia Montfort; la millor direcció fou per a Rodríguez Vigoroux per la posada en escena d'*Oedipe roi*; el premi a l'escenografia fou per Josep Maria Espada. El premi a la millor interpretació especial fou per a Paquita Ferrándiz.
- Estrena de *Trampa para un hombre solo*, de Robert Thomas, interpretat per María Asquerino, Guillermo Marín, Ángel de la Fuente, José Vivó, Pilar Bienert i Antonio Vico.

LITERATURA

- Alexis Saint-Léger, més conegut per Saint-John Perse, obté el Premi Nobel de Literatura.

MÚSICA

- II Festival de la Canción Mediterránea celebrat al Palau Nacional de Monjuïc, que va guanyar la cantant grega Nana Moschouri. Van destacar les interpretacions de Jimmy Fontana, Jocelyn Jocya i José Guardiola.
- Cicle de concerts de Tardor, al Palau de la Música, a càrrec de l'Orquesta Municipal de la Ciudad de Barcelona, sota la direcció d'Eduard Toldrà.

ARTS PLÀSTIQUES

- I Salón de Barcelona de Arte Moderno a l'Hospital de la Santa Creu, amb la presència de més de cinquanta creadors plàstics.

CINEMA

- II Congreso Cinematográfico al Palau de la Música. En relació a aquesta trobada voldríem referir-nos a un article de José Mª Vallés Casadevall titulat "Industria y cine" (*Destino*, nº 1212, Barcelona, 29 d'octubre de 1960, p. 52), on afirma, entre d'altres coses, la següent: "En nuestro país, la industria cinematográfica tiene una constitución raquítica. No puede permitirse más contemplaciones que las comerciales: "Sin niño o sin folklore, no hay taquilla.

"Incumbe, pues, a los organismos públicos o a entes autónomos de ellos emanados, la labor de orientar la realidad cinematográfica española, con la selección de temas

de verdadera calidad, de sincera encarnación en la España de hoy y en sus problemas, agradables o desagradables, ...”.

NOVEMBRE

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- John F. Kennedy escollit 35è. president dels Estats Units en derrotar a Richard Nixon per un estret marge.
- L'Ateneu Barcelonès celebra amb diversos actes el Centenari de la seva fundació.
- Fabià Estapé obté la Càtedra de Política Económica a la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona.

ARTS ESCÈNIQUES

- Representació al Teatre Romea de *Jean de la Lune*, de Marcel Achard, sota la direcció de Marcel Pagnol. Intèrprets: Madeleine Delavaivre, Jacques François, Gerard Gilbert, Jacques Ciron i Bérengere Dautun.
- Els rumors sobre la venda del Teatre Romea eixequen una gran controvèrsia entre la ciutadania aficionada al teatre i, més concretament, al teatre en català. Com a mostra la “carta al director” de *Destino*, signada per E. Farré, J. Serra i F. Pou Vila, titulada “Barcelona y el Teatro Romea”, on llegim el següent: “[...] Trátase de rumores de un proyecto de venta del Teatro Romea y que opinamos que los barceloneses no deberíamos consentir.

“La ciudad y en su nombre el Ayuntamiento debería adquirir en propiedad el edificio del Teatro Romea y convertirlo en Teatro Municipal, Museo del Teatro

Municipal o Museo Municipal del Teatro, y no permitir que sea profanada la “Cuna del Teatro Catalán”.” (*Destino*, nº 1215, Barcelona, 19 de noviembre de 1960, p. 3).

Josep Maria de Sagarra, assenyala el problema de fons a l'article titulat “Todavía los teatricidios” (*Destino*, nº 1215, Barcelona, 19 de noviembre de 1960, p. 15), on destaquem el següents paràgrafs: “La gran desgracia para nuestros teatros, y para aquella viva existencia teatral, fue la trágica, vergonzosa y miserable postración barcelonesa durante los años de la guerra. Al despertar de la horrible pesadilla, nuestra conciencia ciudadana iba temblando por las calles, y en aquellos años de recuperación de lo esencial, no se pudo dar al teatro el interés que requería, porque la gente tenía la atención puesta en cosas más urgentes. Fue el momento a propósito para los grandes atentados teatrales en provecho del cine. Empezaron a caer como moscas los locales de comedia, para convertirse en antros oscuros para la explotación del celuloide. Si nuestra posguerra construyó el Calderón y el Comedia, en cambio el Principal, el Tívoli, el Borràs, el Poliorama, el Goya, el Español y no pocos pequeños locales se convirtieron en cine y nacían al mismo tiempo nuevos cines flamantes.

“¿Cómo fue esto posible? Pues sencillamente por una ausencia total de cohesión en la conciencia pública, y por el fracaso económico de algunos empresarios teatrales de tipo especulativo que llevaban el negocio con los pies, y que cayeron en manos de los empresarios de cine, los cuales aprovecharon la ocasión, para explotar un negocio más claro, menos expuesto, menos complicado, y según la unánime opinión más beneficioso.

“Cuando la ciudad se ha dado cuenta de ello, nos quedaban en el centro cuatro teatros de una cierta importancia. Ahora dos de ellos también se convertirán en cine.

“¿Qué es lo que ocurre? Pues que Barcelona va dejando de ser una ciudad sin interés por el teatro. El ciudadano barcelonés no tiene hoy día programas teatrales dignos para elegir, porque con tres o cuatro programas que pueden durar un mes o dos meses en el cartel, lo tiene todo visto.

“En Madrid puede elegir entre doce o quince programas, y tiene cada semana un estreno. Aquí no se brinda un espectáculo teatral con una cierta continuidad, y como no se le brinda no tiene más remedio que ir al cine, o quedarse en casa con la radio o la televisión.

“El mal no se curará construyendo uno o dos teatros. Se necesitan muchos más. Es necesario recrear un clima teatral que hemos perdido torpe y vergonzosamente. El mal es mucho más grave de lo que parece, y el remedio es mucho más difícil también. Depende de muchos factores, económicos en primer lugar, pero especialmente de tipo moral, de tipo social y de dignidad colectiva.

“Qué les parece a ustedes el hecho de utilizar el Palacio de la Música como propaganda de la Pepsi-cola, televisando el famoso partido Barcelona-Ral Madrid?”. Afegim, també, les següents consideracions de Guillermo Díaz-Plaja, director de l'Institut del Teatre, sobre la mateixa qüestió (“La letra y el instante” a *Destino*, nº 1215, Barcelona, 19 de novembre de 1960, p. 37): “Sí, ¿cómo no voy a unir me a las voces ilustres —Sagarra, Marsillach, Elisabeth Mulder, Soldevila— que claman contra la desaparición de los teatros? ¿Cómo no voy a reclamar una y otra vez, contra la diferencia de trato que el Estado da al teatro en relación al cine, por ejemplo? ¿Y por qué no un nuevo aldabonazo a la Casa de la Ciudad, que hace cincuenta años debe, y no realiza, el Teatro Municipal de Barcelona y ha permitido que la Diputación, con un precioso gesto simbólico, se le anticipe con una política de ayuda? Y, finalmente, ¿cómo no lamentar yo también, el declive de una masa que

prefiere los espectáculos más gregarios y elementales, dándoles una trascendencia grotesca? [...]”.

- Estrena al Teatro Barcelona de *Los años del bachillerato*, d'André Lacour, en traducció i adaptació de José Luis Mañes, amb un llarg repartiment encapçalat per Ana María Noé, Ramón Durán, José Sancho Sterling, Dolores Lemos i Luis S. Torrecilla.
- Estrena al Teatro Alexis de *Cena de matrimonios*, d'Alfonso Paso, amb direcció de José María Loperena, i interpretada per Dora Santacreu, Carlos Lucena, Roberto Martín, María Dolores Díaz, Vicente Vega, María Saavedra i Narciso Ribas.
- Estrena al Teatro Candilejas d'*Alcoba nupcial*, de Jan de Hartog, amb direcció d'Antoni Chic i escenografia i figurins de José María Espada i Pou-Vila, protagonitzada per María Matilde Almendros i José Palenzuela.
- Mor el titellaire Ezequiel Vigués “Didó”, que seguia en actiu als seus vuitanta anys.
- José Tamayo assisteix a un dinar a Barcelona, amb la premsa i els professionals del teatre a Barcelona, per donar-los suport i evitar més tancaments de teatres.
- Estrena de *La viudita naviera*, de José María Pemán, dirigida per Juan Carlos Thorry, interpretada per Analía Gadé, Amelia de la Torre, Maruja Tamayo, Pastor Serrador i Juan Carlos Thorry.

LITERATURA

- Enrique Nácher aconsegueix el Premio “Sinergia”, en la seva segona edició, amb la novel·la, *Cerco de arena*, segons la decisió d'un Jurat format per Carles Soldevila, director de la publicació, Dr. Carlos Blanco Soler, Luis del Castillo, Julio Manegat i José María Espinás. Aquest premi fou impulsat per la revista del mateix nom, dedicada al món de la medicina.

ARTS PLÀSTIQUES

- Primera exposició individual del pintor Lluís Todó a la Galeria Jaimes.
- Exposició de Joan Josep Tharrats a la Galeria Gaspar.
- Segona exposició individual de Julián Grau Santos a la sala Syra.
- La Sala Gaspar exposa trenta quadres inèdits de Pablo Picasso, entre les quals figuren part de la sèrie dedicada a *Las Meninas*.

CINEMA

- En el marc dels actes de commemoració del Centenari de l'Ateneu Barcelonès, cicle de conferències "El cine, testimonio de nuestro tiempo", amb lliçó inaugural a càrrec de José Palau sobre el tractament de la soledat en el cinema, que inclogué la projecció del film *Al otro lado del puente*, de Ken Annakin. La segona conferència versà sobre "El problema racista", a càrrec de Jaime Picas.

MÚSICA

- El Gran Teatre del Liceu inaugura la temporada 1960-61, amb *El barbero de Sevilla*, de Rossini, amb posada en escena de Domenico Messina i direcció orquestral de Mario Parenti. Entre els cantants destacaren Gianna d'Angelo, Alfredo Kraus, Renato Capechi i Ivo Vinco.
- Primer Concurso de la canción amateur, celebrat al Teatro Capsa i organitzat pel Club Nestlé. Va obtenir el primer premi una cançó d'Eusebio Baltá, interpretada per Julián Argudo.
- Estrena al Gran Teatre del Liceu de l'òpera *La cabeza del dragón*, del compositor Ricardo Lamote de Grignon, basada en l'obra teatral homònima de Valle-Inclán.

DESEMBRE

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- Es publica la magna obra en dos volums *Un segle de vida catalana*, publicat per l'editorial Alcides, que recull la història de Catalunya entre 1814 i 1930. L'obra fou dirigida per Ferran Soldevila i en foren redactors Albert Manent, Joaquim Molas, P. Puig Quintana i M. Riu. L'obra es divideix en quatre parts: I. De la tornada de Ferran VII a la fin de la primera guerra carlina. II. De la fi de la primera guerra carlina a la Restauració. III. De la Restauració al desastre colonial. IV. Del desastre colonial a la caiguda de la monarquia.

ARTS ESCÈNIQUES

- Inauguració del remodelat Teatro Talía, impulsat per l'actor i empresari teatral Paco Martínez Soria, amb l'estrena de *¿Qué hacemos con los hijos?*, de Carlos Llopi.
- L'escriptor mallorquí Blai Bonet s'afageix als comentaris sobre la crisi teatral, comentant un article de Josep Mª de Sagarra (vegi's mes de novembre), titulat "Carta muy abierta a José María de Sagarra" a *Destino*, nº 1218, Barcelona, 10 de desembre de 1960, p. 61), on llegim el següent: "[...] No sé si estará usted de acuerdo conmigo en afirmar que, entre otras cosas, desaparecen los teatros porque, para desgracia de la hermosa tensión ibérica, Barcelona excepto en fútbol, ha escogido ser capital de provincia. Es una realidad agria, pero verdad viva. Algunos, unos quinientos de los seis millones que tiene el país, se levantarán para decir que esa reducción de la ciudad tiene su origen en causas sabidas hasta la saciedad. Tendrán razón, pero poca, porque la realidad es que bien pocos son los que,

actualmente, notan a faltar la existencia del teatro, y quien dice teatro dice otras realidades básicas.

“Ser una presencia como hombre, como país, es una cosa que se gana o se pierde. Lo que no se ha de esperar nunca es que se la den a uno por que sí o por cara, porque nadie merece, por sí mismo, ser una presencia. Y no podrá negarme que la mayoría descansan de haber estado presentes y posiblemente, en el fondo, nunca se habáin sentido tan tranquilos. ¿Comprende usted, don José María, por qué aquí el teatro se ha convertido en una sala oscura? Por esta misma razón, los jóvenes poetas universitarios catalanes, en vez de comprometerse y ligarse con la hora de la esperanza actual, huyen a las nubes o a la ginebra. [...]”.

- Estrena al Teatro Romea de *El tren de tres quarts de quinze*, de Luis Elías, a càrrec de la Compañía Titular del Teatro Romea, amb direcció de Juan Cumellas, interpretada en els papers principals per Josefina Güell, Miguel Viadé, Juan Fernández i Lorenzo Durán.
- Estrena al Teatro Guimerà d'*El triángulo blanco*, de Jaime Salom, amb direcció de Francisco Vals, interpretada per Victoria García, Francisco Vals, Lola Lemos, Mary Quadreny, Antonia Manau, Luis Padrós i Ventura Oller.
- Estrena a la Sociedad la Concordia de Mataró de *La jugada*, de Joan Brossa a càrrec de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, amb direcció i escenografia de Moisés Villèlia, interpretada per Rosa Muniesa, Carmen Fortuny, José Montáñez, Francisco Nel·lo i Antonio Canal.
- Al Palacio Municipal de los Deportes representacions del Festival Mundial del Circo.
- Actuacions del Circo Nacional Italiano on destaquen els números equestres a càrrec de Miss Irene i el contorsionista Joy Kay.

LITERATURA

- Vetllada dels Premis literaris de Santa Llúcia. L'escriptor Enrique Massó obté el I Premi Sant Jordi de Novel·la, dotat amb 150.000 pessetes, amb *Viure no és fàcil*, quedant finalista Miguel M. Cuspinera amb *Nomás ésser*. El Jurat estava format per J. Rubió i Balaguer, A Calvet Pascual "Gaziel", J. E. Martínez Ferrando, J. Petit Montserrat, J. Fuster Ortells, Josep Pla i J. Pons Marqués. El Premi Carles Riba de Poesia fou per a Ramón Bech amb *Cants terrenals*, quedant finalista Francisco Amorós amb *Terra*. El Premi Josep Yxart d'assaig fou atorgat a Joan Triadú per la seva obra *Ha calgut escollir*, essent finalista Miguel Arimany. El Premi Víctor Català de narracions breus fou per a Ramón Folch Camarasa amb *La sala d'espera*, quedant finalista Estanislao Torres amb *De la humana convivència*. El Premi Aedos de biografia catalana fou per a Jorge Ventura pel llibre *Alfons el Cast, primer comte-rei*. El Premio Aedos de biografia en castellà fou per a Román Oyarzun pel seu treball *Ramón Cabrera Griñó*, essent finalista Ramón Balnco Carnicer per *Pablo Piferrer*. Finalment, el Premi Maspons i Camarasa de monografies comarcals fou atorgat a José Girona per l'obra *L'Alta Garrotxa*, quedant finalista Manuel Anglada amb *Vint-i-cinc anys a Llívia*.
- Es concedeix a Clementina Arderiu la cinquena "Lletra d'Or" (abans l'havien aconseguit Josep Pla, Josep Carner, Salvador Espriu i Ramon d'Abadal) en reconeixement a la seva tasca com a poetessa en llengua catalana. Un Jurat format per Maria Aurèlia Capmany, Joan Teixidor, Enric Pau Verrié, Félix Cucurull, Josep Mª Castellet, Enric Badosa, Gonzalo Lloveras, Antoni Comas, Alexandre Cirici Pellicer i el joier M. Capdevila, es reuniren al Bar Glaciar de la Plaça Reial.

1961

GENER

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- Eisenhower abandona el càrrec de President dels EE.UU. que havia exercit durant vuit anys, en favor del nou president electe John F. Kennedy, del partit demòcrata i el president més jove que mai ha tingut Estats Units.
- Durant l'any 1960 la renda per càpita a l'estat espanyol fou de 14.332 pessetes, una baixada molt sensible si es compara amb la renda de 1959 que fou de 15.500 pessetes per habitant. La baixada s'atribueix des del Banco Central als cultius de cereals i llegums i certs cultius industrials, així com a la devallada en la producció d'oli.
- La població de Barcelona a finals de 1960 era de 1.592.242 habitants segons estudis oficials publicats a principis d'any. Es manté un creixement sostingut de la població d'uns trenta mil habitants des de mitjans de la dècada dels cinquanta. El creixement de la població es deu fonamentalment a la immigració (24.738 persones), que sofreix una lleu davallada respecte els anys anteriors i al fet que pràcticament els naixements (23.869) doblen les defuncions (12.263).
- Durant l'any 1960 s'havien registrat a Barcelona ciutat 6.377 accidents de trànsit amb un total de 89 morts, dels quals 51 foren vianants, i 7.820 ferits de consideració. La seguretat vial esdevé un problema creixent davant el qual les autoritats tracten de posar remei.
- Es repren el projecte de construcció de l'autopista que projectava unir Barcelona amb el Vallés Oriental, mitjançant la construcció d'un túnel al Tibidabo. L'origen del projecte es remunta a 1957 quan fou presentat pel diputat provincial José M^a

Marcet Coll i el setembre de 1960 es presentà el projecte definitiu realitzat per l'enginyer de camins Leopoldo Pellón Díaz.

- Premis Ciudad de Barcelona 1960. El premi de novel·la fou per a Julio Manegat per *La feria vacía*; el de poesia catalana fou per a Juan Arús amb *El vas transparent*; el premi de teatre es concedí a Francisco Bargadá per *La espuma y la nada*, quedant finalista Antonio Vilar amb *Los hermanos hombres*; el premi de poesia en castellà fou per a José Cruset amb el recull *La infinita manera*; el premi de periodisme fou per a Andrés A. Artís "Sempronio"; el premi professional de cinematografia fou per a Rovira Beleta pel film *Altas variedades*, produïda per Enrique Esteban y Germán Lorente; el premi al millor film fou per a *Perfil del parque zoológico*, de Juan Olivé Bagué; finalment, el premis de fotografia foren per a José Closa Miralles, en blanc i negre, per la col·lecció *Urbis*, i el de color per a Antonio Bros Tusell per la sèrie *Afición*.

ARTS ESCÈNIQUES

- El Grupo de Teatro Realista, nucli escènic format principalment per Alfonso Sastre, José María de Quinto i Alfredo Matas, inicia les seves activitats a Madrid, associat a Amparo Soler Lear, amb les següents propostes escèniques: *Vestir al desnudo*, de Luigi Pirandello, versió d'Ildefonso Grande, direcció de José María de Quinto protagonitzada per Amparo Soler Leal. El següent muntatge serà *En la red*, d'Alfonso Sastre, dirigida per Juan Antonio Bardem.
- Estrena al Teatro Romea de *Com si fos un tros de vida*, d'Eduardo Criado, a càrrec de la Compañía Angel Guimerà, dirigida per Francisco Díaz i interpretada per María Vila, Paquita Ferrándiz, Mercedes Broquetas, Montserrat Carulla, Luis Nonell, Carlos Lloret, Pedro Gil, Miguel Graneri i Marcelino Ibero.

- Els Premis de la Crítica teatral barcelonina de 1960 recauen en Antonio Buero Vallejo, com a millor autor per *Un soñador para un pueblo*; María Matilde Almendros, a la millor interpretació femenina, per *Alcoba nupcial*, de Jan de Hartog; a Carlos Lemos, per la millor interpretació masculina i a José Tamayo com a millor director.
- Estrena al Teatro Cómico de *La caída de Orfeo*, de Tennessee Williams, amb direcció de José Tamayo, ajudantia de José María Cortezo, escenografia de Sabatés i Talens, interpretada en els principals papers per Ana Mariscal, Nuria Torray i Milagros Leal.
- Estrena de *Yerma*, de Federico García Lorca, per la Compañía del Teatro Eslava de Madrid, amb direcció de Luis Escobar, interpretada per Aurora Bautista.
- A Madrid s'estrena *El rinoceronte*, d'Eugène Ionesco, al María Guerrero, amb posada en escena de José Luis Alonso. També a Madrid, s'estrena *Casa de muñecas*, d'Henrik Ibsen, en versió de Mercedes Ballesteros, interpretada per María Cuadra i Enrique Diosdado. Finalment, Pequeño Teatro de Madrid, "Dido", posa en escena *Un sabor a miel*, de Sheilah Delaney, en l'adaptació de José María de Quinto.
- Estrena a la Cúpula del Coliseum de *Mort d'home*, de Ricard Salvat, a càrrec de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, amb direcció del propi autor, decorats d'Albert Ràfols Casamada, màscares i figurins de Maria Girona i Música de Josep Maria Mestres. Varen interpretar l'obra Maria Tubau, Claudi Garcia, Ernest Serrahima, Carme Fortuny, Josep Maria Segarra, Antoni Canal, Francesc Nel·lo, Josep Montáñez, Núria Albalfull, Montserrat Barbat, Rosa Mª Espinet, Montserrat Martí i Montserrat Ramos.

- Conferència de l'escriptora Pepita Serrador a la "Casa del Libro" titulada "Don Juan, el hombre y el amor".
- Representacions al Panam's de *Crimen morboso*, de Patrick Hamilton, en versió castellana de Manuel Benítez i Manuel Mª Sassot, per la companyia de Francisco Samons, interpretada pel propi Samons, Carmen Pradillo, Pepa Paúl, Fernando Ranzás, Enrique Samons, Ramón Montfort i Gabriel Agustí.

LITERATURA

- Ramiro Pinilla García obté el Premio Nadal 1960 amb la novel·la *Las ciegas hormigas*, segons el Jurat format per José Vergés, Lorenzo Gomis, Juan Teixidor, Rafael Vázquez-Zamora, Juan Ramón Masoliver, Néstor Luján i José Mª Espinás. Fou finalista Gonzalo Torrente Malvido amb *Hombres varados*.
- L'Agrupació Dramàtica de Barcelona dedica la primera sessió de l'any a commemorar el poeta Carles Riba, desaparegut l'any 1960. Es procedí a la lectura de la seva producció amb una selecció de les *Estances* i de les *Tannkes*, fragments de les tragèdies gregues de Sòfocles i Eurípides que traduí, l'*Elegia de Bierville* i la seva pròpia veu. L'acte fou, al mateix temps, un entranyable homenatge a la seva companya, la poetessa Clementina Arderiu. La sessió fou dirigida per Frederic Roda, i van llegir els poemes seleccionats per Jorge Carbonell i Osvaldo Cardona, Nuria Huerva, Inmaculada Genís, María Asunción Fors, Pepa Palau, Luis Bosch, Enrique Suñé, Miguel Rodés i Rafael Vidal. El comentari musical fou de Manuel Valls interpretat per la Coral Sant Jordi, dirigida per Oriol Martorell.

MÚSICA

- Representacions al Gran Teatro del Liceo de l'òpera *Parsifal*, de Richard Wagner. Direcció musical de Georges Sebastian; interpretada per Ernst Gruber, Marianne Schech i Dessoö Ernst, en els papers principals.

CINEMA

- Mor José María Argemí productor i director cinematogràfic, autor de pel·lícules com *Cristina* i, molt especialment, *Gaudí*, el seu darrer film.

FEBRER

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- Cicle de conferències de Pedro Laín Entralgo a Barcelona, que va disertar a la Real Academia de Medicina sobre "Realidad y utopía de la intervención médica"; a l'Hotel Ritz (convidat per "Conferencia Club") amb la xerrada titulada "Meditaciones en torno a la sonrisa" i en el Centro de Influencia Católica Femenina CICF, on parlà sobre "¿Es posible la convivencia personal en una sociedad tecnificada?".
- Santiago Nadal, *Los Estados Unidos vistos de cerca*, Ed. Destino, Barcelona.

ARTS ESCÈNIQUES

- Exposició-Homenatge al Palau de la Virreina a l'escenògraf i pintor Oleguer Junyent, formada per maquetes teatrals, apunts, dibuixos, quadres, esborranys i antiguitats de la seva col·lecció personal.

- Es commemora el centenari del naixement de Santiago Rusiñol, amb una gran exposició de pintures, dibuixos, fotografies i documents a l'antiga església de l'Hospital de la Santa Creu, organitzada pel doctor Emilio J. Letang, inaugurada el mes de març.
- Estrena al Teatro Barcelona de *Chéri*, de Colette i Leopold Marchand, en versió castellana de Jaime Vigo, amb direcció de Cayetano Luca de Tena, interpretada per Eugenia Zuffoli, Vicente Parra, Lolita Herrera, María Luisa Monero, Elena Montserrat, Nora Samsó, Juanito Solano, Enrique Navas, Emilio Menéndez, Jesús Molina i Josefina Lamas.
- A l'Hogar Universitario es celebra el Seminario del Teatro del T.E.U. (Teatro Español Universitario), dirigit per José María Loperena i Ramón Pujol, inaugurat per José Tamayo amb la conferència "La realización escénica en teatros cerrados y al aire libre". Li següen les xerrades de Ramón Durán, "Interpretación verbal y plástica del personaje", Antonio Chic, "Historia de la dirección escénica" i Juan Viñas Bona, "Valor de la fonética en el teatro".
- Es convoca a nivell nacional: "Concurso nacional para la concesión de subvenciones que faciliten el desarrollo de campañas teatrales de género dramático e infantil por empresas de compañía". La totalitat de les subvencions puja a 600.000 pessetes.
- A París, lectura escenificada d'*Ana Kleiber*, d'Alfonso Sastre, en un muntatge del Studio des Champs Elysées, dirigida per François Maistre i interpretada per Françoise Spira, Pierre Tabard, François Maistre i Jacques Monod.
- Apareixen les memòries d'Adrià Gual, titulades *Mitja vida de teatre*, Ed. Aedos, amb pròleg de Maurici Serrahima.
- A Madrid, el Grupo de Teatro Realista estrena en el Teatro Recoletos, *El tintero*, de Carlos Muñiz, amb direcció de Julio Diamante.

- Es publica la peça teatral de Maria Aurèlia Capmany, *Tu i l'hipòcrita*, Editorial Moll, Biblioteca Raixa, Palma de Mallorca. Pròleg de Gonzalo Lloveras.

LITERATURA

- Joan Perucho, *Les històries naturals*,
- Joaquim Horta, *Paraules per a no dormir*, Els llibres de l'Ossa menor, Barcelona.
- Blai Bonet, *Comèdia*, Ed, Barcino, (Publicacions de "La Revista", n. 33), Barcelona.
- Joan Fuster, *Judicis finals*, Ed. Biblioteca Raixa, Barcelona.
- Lliurament del Premio March de Periodismo 1960, a Josep Pla, dotat amb 300.000 pessetes.

ARTS PLÀSTIQUES

- Exposició a la Sala Gaspar del gran fris de ceràmica realitzar per Joan Miró, amb la col·laboració del ceramista J. Llorens Artigas, creat per a la Universitat de Harvard. Miró no exposava a Barcelona des de 1918.
- Polèmica pel projecte d'enderroc de la casa Fuster, de Domènec i Muntaner, edifici situat a l'emblemàtic Passeig de Gràcia. Els intel·lectuals catalans (Oriol Bohigas, Joaquim de Nadal, Antoni Tàpies, Alfons Serrahima, Josep M^a Pi i Suñer,...), mostren la seva oposició a l'enderroc.
- Albert Ràfols Casamada exposa, al Museo de Arte Contemporáneo, una selecció d'una vintena de quadres que el consoliden com uns principals valors de la pintura catalana. Cirici Pellicer al catàleg escriu: "Estos blancos, estos grises de plomo, estos azules cobalto, los rojos o los esguinces de auras ocre, se erigen como monumentos del humanismo helenizante, tal como lo traducen los ojos duros y

ariscos de estas riberas occidentales catalanas, del viejo mar. Así lo vemos arcaico y nuevo a la vez, con rara intemporalidad en esta época de testigos de lo fugaz.”.

MÚSICA

- Cicle de conferències a l'Ateneu Barcelonès sobre “El jazz”, en el què varen participar Enrique Vázquez “El swing y la improvisación”; Javier Coma, “La integración de la voz humana en el jazz”; José Mª Espinás, “Notas para una sociología del jazz” i José Luis Guarner, “El jazz y el cine”. Va presentar cada una de les sessions Juan de Sagarra com a organitzador del cicle.

MARÇ

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- Es presenta al Colegio de Abogados de Barcelona el “Club de Amigos de la UNESCO”, presidit pel catedràtic de psiquiatria de la Universitat de Barcelona, Dr. Ramon Sarró qui va impartir la conferència inaugural titulada “Teoría de Cataluña en la época de la UNESCO”.
- Concessió del premi “Leopoldo Alas” per a llibres i contes literaris que arriba a la VI edició a Ramón Carnicer per *Cuentos de ayer y de hoy*, segons un Jurat format per Martín Garriga Roca, Manuel Carreras-Roca, Manuel Pla Salat, Gonzalo Lloveras, Esteban Padrós de Palacios, Enrique Badosa i Miguel Dalmau Ciria. Fou finalista Carmen Kurtz amb *El último camino*.

- Mor Manuel Ribé, antic cap de la guàrdia urbana de Barcelona, desde 1909 fins la República, que tenia una profunda relació amb el rei Alfonso XIII que el nomenà “gentilhombre de cámara”.
- Francesc Miró-Sans dimiteix com a president del F. C. Barcelona, donada la crisi esportiva i d'identitat del club.
- Guillermo Díaz-Plaja ingressa a la Real Academia de Buenas Letras, amb el discurs “Una cátedra de Retórica, 1622-1935”, sobre la càtedra de l'Institut Jaume Balmes que ja ocupava des de 1935.
- Mor al seu domicili de París l'escriptor Just Cabot, director de cèlebre setmanari *Mirador*.

ARTS ESCÈNIQUES

- Estrena al Teatro Calderón d'*El Tenorio Mágico*, interpretat pel comediògraf i il·lusionista Antonio de Armenteras.
- Estrena al Teatro Candilejas de *Los inocentes de la Moncloa*, de José María Rodríguez Méndez, amb direcció de Ramir Bascompte i escenografia de Josep Maria Espada. Fou protagonitzada per Luis Torner acompanyat per Josefina Tapias, Isa Escartín, Natalia Randal, Julián Mateos, José Ignacio Abadal i Antonio Malonda.
- Representacions al Teatro Calderón a càrrec de la companyia nord-americana Theatre Guild American Repertory Company que presenta tres peces: *The Miracle Worker*, de William Gibson; *El zoo de cristal* (The glass menagerie), de Tennessee Williams i *La piel de nuestros dientes*, de Thornton Wilder, dirigides totes elles per l'actriu Helen Hayes, gran estrella de la companyia. Entre els actors destacaren Leif Ericksson, June Harvoc, Hellen Menken, Barbara Barrie i Rona Gale.

- El Teatre Romea té previst tancar les portes i convertir-se en cinema a finals d'aquest mes. Sembla ser que, per paliar la desfeta que aquest fet significaria pel teatre català, al soterrani es construiria un teatre de butxaca.
- Després d'un ajornament, estrena al Palau de la Música, en sessió única, de *Beckett o l'honor de Déu*, de Jean Anouilh, en versió catalana de Bonaventura Vallespinosa, a càrrec de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, amb direcció de Rafael Vidal Folch i figurins i decorat de Jorge Palà. Fou interpretada per un llarguíssim repartiment del qual destaquen Jordi Torras, Frederic Roda, Lluís Bosch, Maria Grau, Alexandre Aixelà, Miquel Porter, Griselda Barceló, Joan Aymamí, Carlota Soldevila, Antoni Millà, Josep Navarra, Vicenç Olivares, Núria Casulleras, Francesc Nubiola i Àngel Gràcia. Cal citar les preestrenes celebrades al CICF (només fragments de l'obra) i al Fòrum Vergés.
- Actuacions al Colegio Mayor Nuestra Señora de Montserrat de la Universitat de Barcelona de l'agrupació universitària Les Ecoliers de Languedoc, Centre Dramatique Universitaire de Montpellier, amb un repertori clàssic format per *La Morale comédie de celui qui avait épousé une femme mute*, de Rabelais; *Le Medecin malgré lui*, de Molière i *Le mystère d'Adam et Eve*, peça anònima del segle XII.
- Representació i col·loqui a la Cúpula del Coliseum d'una versió experimental per a dansa de *La doma de la bravía*, segons la versió d'Astrana Marín de la peça de Shakespeare, a càrrec de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, amb coreografia i direcció de Montserrat Costa i Francesc Xavier Argelaguet, interpretada per alumnes de l'escola i ballarins de l'escola de Marina Noreg.
- Estrena, en sessió única, al Teatro Romea de *Proceso a la vida*, de Jaime Ministral Macià, obra que obtingué el Premio Tirso de Molina, l'any 1960. La funció fou dirigida per José María Loperena i interpretada per Mercedes Costas, María Ángeles

Maté, Julia Díaz, Marta Novar, Teresa Saladrigas, Ricardo Crespo, Carlos Janer, Francisco Jover, Ivan Tubau, Juan Peris, Enrique Arredondo i Miguel Viadé.

- Estrena al Teatre Romea de *La gran pietat* [títol original *La dreuera*], de Joan Oliver, a càrrec de la Compañía Maragall, per tancar la temporada que es preveu la darrera del teatre. Intèrprets: Paquita Ferrándiz, Luis Nonell, Carlos Lloret, Mercedes Bruquetas, Maria Vila i Pedro Gil.
- Estrena al Teatro Cómico de *Gog y Magog*, [Doble imagen], de Ted Allan i Roger Mac Daougall, en versió castellana de José López Rubio i direcció de José Tamayo, protagonitzada per Joan Capri, Gemma Cuervo, Ramón Durán i Milagros Leal.
- Lectura escenificada a l'Institut del Teatre de *Lo que no dijo Flavio*, tragèdia en vers de Rafael Tamarit Crespo, interpretada pel propi autor, Marta Martorell, José María Santos, Tarrau, Albesa, Jusmet, Vives, Claudio García, José Fernández i Catalina Serra, dirigida pel propi Tamarit. Es varen exhibir esbossos de figurins de Nuria Castellet. En el mateix lloc representació de *¿Conoce usted la Vía Láctea?*, de Karl Wittinger, interpretada per Ricardo Poca i Albert Vidal, estrena absoluta al nostre país.
- Arriba a les 100 representacions el muntatge representat al Teatro Guimera, *Los blancos dientes del perro*, d'Eduardo Criado.
- Publicació del n. 6 d'*Estudios Escénicos*, editat pel Institut del Teatre. Inclou estudis sobre T.S. Eliot, Edward M. Wilson i el document del teatre espanyol del segle d'Or *Dudas curiosas sobre la aprobación de las comedias por el maestro Fray Manuel de Guerra y Ribera*.
- L'Esbart Dansaire de Sarrià posa en escena *El Penedès*, recull de les danses populars de la comarca, amb coreografia de Manuel Cubeles.

- Juan Guerrero Zamora, *Historia del Teatro Contemporáneo*, Juan Flors Ed., Barcelona.
- Estrena al Teatro Romea d'*Els savis de Vilatrista*, de Santiago Rusiñol, amb motiu del Centenari del naixement de l'autor, a càrrec de la Companyia Maragall. Direcció de Francisco Díaz i interpretació de Luis Nonell, Pedro Gil, Mercedes Bruquetas, Rafael Anglada, Carlos Lloret, María Vila, Paquita Ferrándiz, Fernando Velat, Francisco Ferrándiz i Miguel Graneri.
- Concurs del T.E.U. de Catalunya i Balears, a la Residencia Universitaria "San Antón". Varen participar grups de les Facultats de Dret, Econòmiques, Filosofia i Lletres, Aparelladors, Arquitectura i del Colegio Mayor "Virgen Inmaculada". Es presentaren els següents muntatges: *Las Avispas*, d'Aristòfanes, amb direcció de Manuel de Castells; *El casamiento a la fuerza*, de Molière, pel T.E.U. de Derecho amb direcció de Pedro Costa Musté; *Farsa y justicia del corregidor*, d'Alejandro Casona, pel T.E.U. de Derecho, *Amadeo*, de Ionesco, T.E.U. del Colegio Mayor "Virgen Inmaculada", dirigida per David Tovías; *La cabeza del Bautista*, de Valle-Inclán, amb direcció de Vicente Lombart; *El extraño jinete*, de Ghelderode, amb muntatge de Joaquín Mallofré; *Biedermann y los incendiarios*, de Max Frisch, en versió castellana de Ricard Salvat, pel T.E.U. de Arquitectura, amb direcció d'Alberto González Troyano. Segons un Jurat format per Ramiro Bascompte, Javier Fàbregas, José María Rodríguez Méndez i Pablo Zabalbeascoa, el premi al millor conjunt fou per al T.E.U. de Derecho i el Segon Premi pel T.E.U. del Colegio Mayor "Virgen Inmaculada" que a més va obtenir el premi al millor director per a David Tovías i a la millor interpretació femenina per a María Teresa Calderón; el premi a la millor escenografia fou pel T.E.U. de Arquitectura pel muntatge de

Biedermann y los incendiarios, de Max Frisch; el premi a la millor interpretació masculina fou per a Jesús Errazti i Francisco Sapena del T.E.U. de Derecho.

- Un grup d'escriptors, homes de teatre i intel·lectuals publica un fulletó titulat "Una posición ante el teatro", que vol erigir-se com a veu crítica de tot allò que passa en els escenaris barcelonins. Signen aquesta mena de manifest: Farré Morán, José María Loperena, Ramir Bascompte, Pedro Peñalva, Xavier Fàbregas, Iván Tubau, Francisco Jover, Juan Riba, Francisco Daunis i Pablo Zabalbeascoa.
- Representació de *Tío Vania*, d'Anton Txèkhov, a càrrec de l'Agrupación de Teatro de Cámara de la Escuela del Mar, amb direcció de Adela Buscarons de Villá, interpretada per Bartolomé Olsina, Julián Argudo, Rosa María Colldeforns, Josefina Flores, Elia Imbert, Francisca Ragolta, José Diéguez, i Manuel Rodríguez. A propòsit d'aquesta estrena i, molt especialment, sobre la interpretació de Bartolomé Olsina, llavors catedràtic del Instituto del Teatro, escriurà Sebastià Gasch: "Físicamente Olsina tiene algo de ruso: la nariz carnosa, los pómulos algo salientes, cierta corpulencia y un alma inquieta que se trasluce en la mirada. Del Tío Vania, Olsina ha sabido expresar muy espontáneamente la inestabilidad del gesto y el ardor de la actitud; la bondad brutal y la suavidad obstinada, los arrebatos de la irritación y los retornos del remordimiento. Físicamente a sus anchas, Olsina se ha adentrado en lo más hondo del personaje. La amargura no altera la frescura del ánimo del Tío Vania." (Sebastià Gasch, "Una creación de Bartolomé Olsina", a *Destino*, n. 1234, Barcelona, 1 d'abril de 1961, p. 46).
- Es publica *Tres comedies*, de Joan Oliver, Biblioteca Selecta, amb pròleg de Joaquim Molas, que aplega *Primera representació*, *Ball robat* i *Una dreuera*. Joan Fuster escriu a propòsit del teatre d'Oliver: "Sospecho que la comedia —como género— siempre es burguesa. Oliver encuentra en ella una jocunda oportunidad

para la crítica social y para la disección psicológica, que es lo suyo. Su óptica acusadora tiene, en muchas páginas de *Tres comèdies*, una sabrosa versió, inequívoca en el propòsito, que el lector acceptarà con admirado aplauso. Como —o más aún— debió aceptarla el espectador durante sus representaciones.” (J. Fuster, secció “Libros catalanes” a *Destino*, nº 1234, Barcelona, 1 d’abril de 1961, p. 42)

LITERATURA

- J.V. Foix, *Onze Nadals i un Cap d’Any*, L’Amic de les Arts. Aquest llibre de poemes mereix el premi al millor llibre català de 1960.
- L’editorial Moll, de Palma de Mallorca publica el volum *Cap d’Any. 1961*, que recull cròniques de l’any literari als Països Catalans, amb cròniques de Fuster, Espinàs, Llompart i Gomila. Recull de poemes d’autors com Espriu, Saltor i Vidal Alcover. Rafael Tasis publica un estudi sobre Joan Maragall i Joaquim Casas, “La problemàtica actual del llibre català”.
- Revista *Inquietud artística*, nº 20, publicada a Vic, inclou tres poemes de Joan Brossa i una antologia de poetes de la Plana de Vic: Josep Grau Jofre, Joan Sunyol i Genís, Antoni Pous Argila, Miquel Martí Pol, Josep Junyent Rafart, Núria Albó Corrons i Segimon Serrallonga Morer.
- Homenatge a l’editor Josep Maria Cruzet, amb motiu de l’edició del volum 300 de la Biblioteca Selecta, de la qual en fou fundador i ànima. Varen participar a l’acte Rafael Folch i Camarasa, Joan Fuster, Josep Maria de Sagarra, Antoni Durán i Sanpere i Camilo José Cela.
- Manuel de Pedrolo, *La mà contra l’horitzó*, Edicions “Nova Terra”.

ARTS PLÀSTIQUES

- Es publica el primer volum de *Catalogne romane*, editat per la revista *Zodiaque*, a la col·lecció “Le nuit des temps”. El text d'Eduard Junyent, director del Museu de Vic, dóna a conèixer l'importantíssim patrimoni de l'art romànic català. Juan Ainaud de Lasarte fou l'autor del prefaci.
- José Plá Narbona exposa dinou dibuixos i gravats a les galeries Sant Jordi.
- Armand Cardona Torrandell exposa a la Galeria Syra.
- Olga Sacharoff exposa a la Galeria Syra un recull de quadres de temàtica barcelonina, amb retrats, paisatges urbans i de la natura. Carles Soldevila escriu a propòsit d'aquesta exposició: “Creo, sin embargo, que sería hora de demostrar en alguna otra forma el agradecimiento que merece por su obra y por su adhesión a nuestro patrimonio espiritual. ¿No sería, por ejemplo, oportuno nombrarla hija adoptiva de Barcelona?”. (Destino, n. 1232, Barcelona, 18 de març de 1961, p. 39).
- J.V. Foix exposa al Foro Vergés mitja dotzena de pedres collides al Cap de Creus, que anomena “escultures visuals”.

MÚSICA

- La pianista francesa Catherine Silie guanya el Primer Gran Premio del Concurso Internacional de Piano “María Canals”. Van obtenir els segons premis l'italià Luigi Galvani i la francesa Irene Pamboukjian.
- El Premio al Gran Disco de Jazz, organitzat pel Hot Club, el Club 49 i Agrupación Discófilos del F.A.D., va recaure en el disc *Cue for saxofon*, de Billy Strayhorn Septet, Marca London, nº TW. 7008, en l'apartat de gran Premi. Varen atorgar-se d'altres distincions per un jurat format per Pedro Casadevall, Antonio Colomé, Alberto Llorach, Alberto Mallofré, Alfredo Matas, Alfredo Papo i Raimundo Tort.

- Recital a càrrec d'Ana Ricci a l'Institut Britànic, acompanyada al piano per Jorge Giró, amb un repertori d'àries de Britten i Purcell, cinc cançons de Haendel i peces del repertori espanyol de Falla i Turina.

CINEMA

- Estrena al Cine Comedia del primer film d'Ingmar Bergman a Barcelona i Espanya. Es tracta de *El séptimo sello*, en una sessió organitzada per la revista *Destino*.
- Estrena de *Los golfos*, primera pel·lícula de Carlos Saura, amb guió de Mario Camus, Daniel Sueiro i el propi Saura.
- Estrena al Cine Fantasio de *Psicosis*, d'Alfred Hitchcock. El Dr. Ramón Sarró, catedràtic de psiquiatria, escriu un article sobre la veracitat de la malaltia de Norman Bates, el cèlebre protagonista interpretat per Anthony Perkins. Volem destacar-ne el següent paràgraf: “Según mis cálculos, en Norman Bates pueden clasificarse cuatro personalidades distintas: 1) La del adolescente parricida. 2) Norman, propietario y administrador de un hotel, que tiene una actitud de adoración servil ante su madre y algunas anomalías sexuales que dejo al lector el trabajo de descubrir. 3) La identificación con la madre, tan “sobreprotectora” –según el término de moda en el psicoanálisis actual- de su hijo, que comete dos homicidios para protegerle. 4) Una segunda personalidad materna incapaz de matar una mosca, según se ve materialmente en el film.” (R. Sarró, “Psicodinamia de la personalidad múltiple en el personaje de *Psicosis*”, a *Destino*, 1233, Barcelona, 25 de març de 1961, p. 48.).

ABRIL

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- El cosmonàuta soviètic Iuri Alexèievic Gagarin és el primer home en viatjar a l'espai.
- Ferran Soldevila publica *Un segle de vida catalana. 1814-1930*, a l'Editorial Alcides S.A. Es tracta d'una magna obra ideada el 1955 i escrita amb la col·laboració de cinquanta professors i especialistes, entre els quals cal citar a J. Ainaud de Lasarte, A. Badia i Margarit, A. Cirici i Pellicer, M. Coll i Alentorn, Francesc Curet, J. Fontana, J. Fuster, S. Gasch, A. Manent, J. Molas, E. Lluch, J. Oliver, M. Porter, J. Romeu, J. Solé Tura, J. Triadú, M. Valls, F. Vallverdú i J. Vilar, entre molts d'altres. L'obra està formada per dos volums, amb un total de 1.700 planes i doscents gravats en paper couché, i tenia un preu de 900 pessetes.
- Es celebra el I Salón Nacional de la Confección, al saló de Pere IV de les Drassanes, presidit per l'almirall Galcerán Marquet.
- Judici a Jerusalem del criminal de guerra nazi Adolph Eichmann, cap de secció IV A 4b de la Reichssicherheitshauptamt.
- Reproduïm, pel seu interès, un fragment de l'article de Josep Plà dins la secció "Calendario sin fechas", titulat "Barcelona. El Distrito V" a *Destino*, n. 1237, Barcelona, 22 d'abril de 1961): "Cuando voy a Barcelona —tres o cuatro veces al año como máximo— rara es la vez que no doy una vuelta por sus calles. Me paseo un rato por las Ramblas pero, al fin, me aburro. Las Ramblas son demasiado decentes, no son más que el telón que oculta el distrito V. Entonces penetro en sus calles, que conocí en mi juventud, doy, al azar, una vuelta por ellas. Volumétricamente, todo está igual. Ha cambiado sólo el material humano. Ha

desaparecido lo pintoresco, el color local, la mezcla de costumbrismo y mala vida que, cuarenta años atrás, era el encanto del distrito. No hay más que miseria, amontonamiento, densidad humana, inmigración, aires enrarecidos, una especie de hormigueo inmóvil, sonambúlico y frío. Los barceloneses capaces de conservar todavía un gramo de candor y de buena fe deberían dar una vuelta por el distrito. Quedarían –sospecho– bastante estremecidos. No hay nada en la actualidad, en Barcelona, que incite más a pensar, a cavilar, a cavilar con una cierta pesadumbre, que las calles de esta zona. Ríanse ustedes, por lo que hace al pensar, de la Facultad de Filosofía y Letras y de los centros científicos. En estos establecimientos, si uno está dispuesto a pensar, recibe, enseguida, algún dinero. En el Distrito V se piensa gratuitamente.” Per concloure magistralment: “Para que los barceloneses tuvieran una idea real y auténtica de lo que es la ciudad, la actual ciudad de 1961, deberían empezar por darse una vuelta por el distrito V. Les sería de una gran utilidad, sobre todo, pensando en el futuro, única preocupación que en definitiva cuenta. Hay que empezar a despertarse, hay que dejar de dormir, hay que asomarse al panorama que ha surgido de veinte años de sueño. ¿Consideran que todavía no han dormido bastante? ¿Quieren dormir más? ¿Consideran que la cabeza les ha sido dada puramente para ser colocada sobre una almohada? Si lo creen, allá ustedes. Duerman, duerman... y que les haga provecho, el máximo provecho.”

ARTS ESCÈNIQUES

- Estrena al Teatro Cómico de *Calumnia*, de Lilliam Hellmann en versió castellana de Cayetano Luca de Tena i Manuel Aznar, i direcció de José Tamayo. Principals intèrprets Mayrata O'Wissiedo, Amparo Baró, María Luisa Lamatta, María Francés, Manuel Gallardo i María Luisa Moneró.

- Reposició al Teatro Barcelona d'*Un tranvía llamado Deseo*, de Tennessee Williams, a càrrec de la Compañía de Asunción Sancho, amb direcció d'Alberto González Vergel i interpretada per Asunción Sancho, Antonio Casas, Julieta Serrano i Antonio Amorós, en els papers principals.
- Estrena al Teatro Talía d'*El comprador de horas*, de Jacques Deval, en adaptació de José María Pemán, a càrrec de la Compañía Nuria Espert, dirigida per Armando Moreno i interpretada per Nuria Espert, Miguel Palenzuela, Victórico Fuentes, Pilar Muñoz i José Codoñer.
- Estrena, en sessió única, al Palau de la Música de *Técnica de cambra*, de Manuel de Pedrolo, a càrrec de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, amb direcció de Francesc Balagué i escenografia d'Antoni Bachs-Torné. Fou interpretada per Immaculada Genís, Mercè Costa, Maria Assumpció Fors, Griselda Barceló, Lluís Bosch, Miquel Boleda, Alexandre Aixelà i Maria Rosa Fàbregas
- Estrena a la Cúpula del Coliseum de *La trompeta i los niños*, de Juan Germán Schroeder, obra premiada amb el "Premio Ciudad de Barcelona" 1960, per l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, amb direcció del propi Schroeder. Intèrprets: Carme Fortuny, Natalia Solernou, Nuria Melià, Maria Tubau, Celeste Fox, Manuel Domínguez, José María Segarra, Claudio García, Jaime Borrás, Manuel Núñez i l'il·lusionista Roden.
- Estrena al Teatro Candilejas de *Gustavo*, de Julio Zarraluqui, a càrrec de la Compañía del teatre, amb direcció d'Antoni Chic, decorats de José María Espada i interpretada per Julián Mateos, María Matilde Almendros, Carmen Pradillo, Natalia Randal, Luis Tarrau, Mario Bustos i Luis Torner.
- Representació a càrrec del alumnes de l'Institut del Teatre de *Dínamo*, versió de l'obra d'Eugene O'Neill.

- Representació al Teatro Guimerà d'*En el umbral de la puerta* (Caryl Chessman), de Manuel Escobedo, amb direcció de Francisco Vals, interpretada pel propi Vals, Mary Quadreny, Montserrat Porta, Luis Casamitjana i Elisenda Ribas.
- Representacions amb gran èxit al Gran Teatro del Liceu del ballet *La bella durmiente*, amb llibret de Petipa i música de Txaikovski, a càrrec de la Compañía del Marqués de Cuevas, amb els ballarins Rosella Hightower i Nicholas Polajenko. La mort de Jorge Cuevas, Marqués de Cuevas, durant les representacions provoca una funció d'homenatge al Gran Teatro del Liceo amb la representació de *La bella durmiente*, i l'assistència de destacades ballarines espanyoles com Mariemma, Aurora Pons i Ana Mercedes, així com un parlament d'homenatge de Guillermo Díaz-Plaja.
- Funció-homenatge al Teatro Alexis a Alfonso Paso, amb motiu dels sis mesos de representacions de la seva obra *Cena de matrimonios*, amb presència de l'autor.
- Estrena al Teatro Barcelona d'*El amor es un potro desbocado*, de Luis Escobar, amb interpretació d'Asunción Sancho, Antonio Casas, Lola Lemos, Josefina Tapias, Julieta Serrano, Francisco Valladares i Martín Sánchez.
- Reposició al Teatro Romea de *Seny i amor, amo i senyor*, d'Avel·lí Artís Gener, a càrrec de la Companyia Maragall.
- Cinc actuacions al Gran Teatro del Liceo de la Comedie Française, amb el repertori següent: *Port-Royal*, de Henri de Montherlant, *Domino*, de Marcel Achard i *Electre*, de Jean Giradoux. Intèrpretades pels actors Renée Faure, Annie Ducaux, Lise Delamare, Hélène Perdrière, Line Noro, Philippine Pascale, Régine Blaess, Maria Fromet, Robert Manuel, Jean Piat, Jean Marchat, Jacques Sereys, Bernard Dheran, Louis Eymond, Jean Louis Jemma i Denis Savignat.

LITERATURA

- En homenatge a Joan Maragall, de qui es commemoren cent anys del naixement i cinquanta de la seva mort, cicle de conferències a l'Orfeó Català, amb el següent calendari: Arthur Terry (Universitat de Belfast), "El comte Arnau"; Pare Miquel Batllori, "L'inconformisme religiós de Joan Maragall"; -ja durant el mes de maig-: Pierre Rouquette, "Joan Maragall et l'Idée de Civilisation"; Dámaso Alonso, "Charla sobre la poesía de Joan Maragall" i Agustín Calvet "Gaziel", "El sentiment i el concepte de Pàtria en l'obra de Joan Maragall". Aquests actes es complementen amb una exposició commemorativa del poeta a la Sala Lluís Millet del Palau de la Música.
- Lliurament a Josep Vicenç Foix de la "Lletra d'Or" segons un Jurat format entre d'altres per Maria Aurèlia Capmany, encarregada de condecorar al poeta. En l'acte del Premi, J.V. Foix va explicar una curiosa anècdota que reproduïm: "Un bon amic meu, l'altre dia, en deixar-me després de xerrar durant dues hores, retrocedí un moment per dir-me: "Et felicito per aquest fill teu que té tants d'èxits com a poeta.".
- Els premis "Crítica" destinats als millors llibres en llengua castellana apareguts el 1960, recauen en José María Valente, *Poemas de Lázaro*, en poesia; *Españoles de tres mundos*, de Juan Ramón Jiménez, en biografia, i, Elena Quiroga, *Tristura*, en novel·la, segons un Jurat format per Enrique Sordo, Julio Manegat, Ángel Marsá i Juan Ramón Masoliver (secretari).
- Per Sant Jordi, dia del llibre, es publiquen diversos llibres que són del nostre interès: Sempronio, *Sonata a La Rambla*; Rafael Tasis, *Història i imatge d'una ciutat*, Rafael Dalmau Editor; Joaquín Camps i Arboix, *Una biografia de Durán i Bas*, Ed. Aedos, Col. Biográfica Aedos; Ana María Matute, *Tres y un sueño*, Ediciones Destino; Enric Massó, *Viure no és fàcil*, Biblioteca Selecta, Premi Sant Jordi 1960;

Baltasar Porcel, *Solnegre*, Premi Ciutat de Palma, 1960, Ed. Albertí (Nova Col·lecció Lletres); Joaquim Horta, *Paraules per a no dormir*, Els llibres de l'Ossa Menor; Gabriel Ferrater, *Da nuces pueris*, Ed. Les Quatre Estacions, el seu primer llibre de poemes; Joaquín Marco, *Fiesta en la calle*, Editor J. Horta.

- Pere Quart, *Vacances pagades*, Premi Àusias March Beniarjó, 1959, editat a València, amb pròleg de Ferrater Mora.

ARTS PLÀSTIQUES

- Polèmica a les planes de *La Vanguardia*, pels atacs de José María Gironella a la pintura d'Antoni Tàpies i als seus més destacats defensors, els crítics Juan Eduardo Cirlot, Michel Tapié, Alexandre Cirici i Pellicer, Gay Habasque, Juan Antonio Gaya Nuño i Joan Perucho.
- Jean Cassou, *Antoni Clavé*, editorial Rauter, S.A., Barcelona.

MÚSICA

- Actuacions de Bill Coleman, resident des de fa uns anys a París, al Jamboree durant tot el mes d'abril acompanyat pel seu grup. D'altra banda, Buck Clayton, ex trompetista de l'orquestra de Count Basie, també actua a Barcelona, al Teatro Windsor.
- Mor el compositor Jesús Guridi, compositor i director del Real Conservatorio de Música de Madrid, autor de *Melodías vascas*.
- Mor el mestre Francisco Folguera, director dels Coros de Clavé.
- Debut de la Nova orquestra de Juventudes Musicales, al Palau de la Música, sota la direcció de Rafael Ferrer, interpretant peces de Haendel, Bach i Britten.

CINEMA I FOTOGRAFIA

- Apareix el número 10 de la revista *Documentos cinematográficos*, dedicat entre d'altres temes a fer un anàlisi exhaustiu d'*El séptimo sello*, d'Ingmar Bergman i una entrevista en profunditat amb Alberto Cavalcanti.
- Carles Fontseré exposa a "Casa Aixelà" una col·lecció d'un centenar de fotografies de Nova York. El text de presentació és del gran crític i cronista dels glamour americà, Ángel Zúñiga.

MAIG

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- Constitució del nou consistori barceloní, amb l'entrada en vigor la Carta Municipal de Barcelona, impulsada per l'alcalde José María de Porcioles que es confirmat en el seu càrrec.
- El comandant Allan B. Shepard, de trenta-set anys, a bord de la càpsula Freedom 7, és el primer cosmonauta nord-americà, formant part del projecte Mercury. La carrera per la conquesta de l'espai, dins el marc de la guerra freda, s'accentua.
- La línia d'autobusos 191 d'Europabus, uneix Barcelona amb les principals ciutats alemanyes.

ARTS ESCÈNIQUES

- A Madrid, triomf als escenaris de l'obra de Ricardo López Aranda, *Cerca de las estrellas*, premio Calderón de la Barca, 1960, amb direcció de José Luis Alonso,

interpretada per José Bódalo, Antonio Ferrandis, Milagros Leal i alumnes de la Real Escuela Superior de Arte Dramático (RESAD).

- Estrena al Palau de la Música, en sessió única, d'*Or i sal*, de Joan Brossa, com a cloenda del VI Ciclo de Teatro de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, amb escenografia d'Antoni Tàpies i direcció de Frederic Roda, interpretada per Carles Sala, Francesc Nubiola, Lluís Bosch, Joaquim Canals, Antoni Millà, Alexandre Aixelà, Joan Zanni, Maria Rosa Fàbregas, Manuel Rodés, Jaume Pla, Elisenda Sala, Adelaida Espinal, Jordi Torras, Natàlia Solernou i Núria Casulleras.
- Estrena de *Operación divorcio*, de Luis Tejedor, a càrrec de la Compañía de Lili Murati, interpretada per la pròpia Lili Murati i Pedro Porcel, en els papers protagonistes.
- Dues úniques representacions de l'espectacle *El Bululú*, a càrrec de Manuel Collado, a partir de textos de Rojas Villandrando, Lope de Rueda, Gracián, Cervantes, Quevedo, Turmeda, Juan de Timoneda, Gràcia Lorca, Unamuno, Valle-Inclán, Arniches, Martínez Sierra,...
- Estrena al Teatro CAPSA de *Ocurrió en Fátima*, de Gonzalo Pérez de Olaguer, dirigida per Miguel Boleda i protagonitzada per Nuria Miró, Carmen Cera i Ricardo Ripollés.
- L'Ajuntament de Castelldefels projecta celebrar un Festival de Teatre al Castell de la població, impulsat i dirigit per Juan Francisco de Lasa, previst pels mesos d'estiu.
- Estrena al Teatro Candilejas d'*El Fiscal Requesens*, adaptació de Josep Maria de Sagarra d'*El casament*, de Nicolai Gogol, amb direcció d'Antonio Chic i decorats de José María Espada, protagonitzat per Joan Capri i un repartiment format per Montserrat Carulla, Carmen Molina, Josefina Tapies, Juan Fernández, Lorenzo Durán, Juan Estivill, Miguel Arbós, Leonor Tomás i Pedro Murillo.

- Francisco Álvaro, *El Espectador y la Crítica. El Teatro en España en 1960*, editat pel propi autor, Valladolid. Conté un ampli capítol dedicat a “El teatro en Barcelona”.
- Actuació al Teatro Candilejas organitzat per l’Istituto Italiano de Cultura, del grup de teatre universitari Teatro Sperimentale dell’Università di Pisa, presentant les obres *La Cecca*, de Gerólamo Razzi i *Così ce ne andremo*, de Vittorio Calvino, ambdues dirigides per Ruggero Jacobbi.
- Mor als 76 any Albert Fratellini, últim supervivent del cèlebre trio de pàllassos I Fratellini, el grup de clowns més prestigiós durant l’època d’entreguerres, especialment, per les seves actuacions al Circ Medrano de París.

LITERATURA

- Torna a Barcelona després de disset anys d’absència Josep Palau i Fabre que va marxar a París amb una beca de l’Institut Francès el 1945. Poeta, assagista i dramaturg, cal destacar la seva col·laboració com a “regisseur” amb George i Ludmilla Pittoëff, on va plantejar-se escriure teatre com una nova dimensió poètica. La seva primera incursió fou *El Teatro de Don Juan*, un assaig i cinc obres sobre el tema de Don Juan.
- Joan Brossa, *Poemes civils*, en edició especial que inclou la portada dibuixada per Antoni Tàpies i una sèrie d’aiguaforts de Joan Miró com a il·lustracions.
- Exposició a l’antic Hospital de la Santa Cruz “El libro francés contemporáneo”, patrocinat pel Consulat General de França a Barcelona, l’Institut Francès i el Comité permanent d’Exposicions del Llibre de les Arts Gràfiques franceses.
- Xavier Benguerel, *L’Intrús*, Club Editor, Barcelona.

ARTS PLÀSTIQUES

- V Salón de Mayo, patrocinat per l'Asociación de Artistas Actuales, presidida per Juan Ramón Masoliver, a l'antic Hospital de la Santa Cruz, on s'han exposat 278 obres de pintura, escultura, ceràmica i esmalts, de 148 artistes.
- Exposició de dibuixos i pintures de Francisco Todó a la Sala Gaspar, dedicada íntegrament a la màquina.

CINEMA

- Estrena al Cine Comedia de *A las cinco de la tarde*, de Juan Antonio Bardem, adaptació de la peça dramàtica *La cornada*, d'Alfonso Sastre, amb un repartiment encapçalat per Francisco Rabal, Enrique A. Diosdado, Nuria Espert, Germán Cobos, Julia Gutiérrez Caba i fotografia d'Alfredo Fraile.
- Estrena al Cine Alcázar de *No dispares contra mi*, de José María Nunes, seguint un guió escrit pel propi director en col·laboració amb Gallardo i Llorente, amb fotografia d'Aurelio Larraya i música original de José Solà. Intèrprets principals: Ángel Aranda, Lucile Saint Simon, Jorge Rigaud, Julián Mateos, Federico Fontanova, Marta Flores, A. Molino, Jaime Picas i Jorge Torras.
- Mor Frank James Cooper, més conegut per Gary Cooper als 60 anys. La seva desaparició tanca tota una època del cinema nord-americà.
- Festival de Cinema de Cannes. L'obra guanyadora del Primer Premi fou *Viridiana*, de Luis Buñuel que representava a Espanya. Censura total a la premsa espanyola que no informa sobre la concessió del premi a la pel·lícula que representava la filmografia espanyola, donat el caràcter lliure, irreverent i profundament anticatòlic del film de Buñuel, produït per Pere Portabella. No cal dir que la pel·lícula fou absolutament prohibida a Espanya.

JUNY

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- Primer viatge de Kennedy a Europa on s'entrevista amb el general De Gaulle, amb el problema d'Algeria de fons, per tractar de l'admissió de França en el "Club Atòmic", i amb Nikita Krushev, a Viena, davant l'escalada armamentística de la guerra freda.
- La independència de Kuwait, colònia fins aquest moments de Gran Bretanya, obre les portes a les posteriors crisis del petroli. Kuwait és el quart país del món productor de l'or negre després d'EE.UU., Veneçuela i la U.R.S.S.
- Assassinat de Rafael Leónidas Trujillo, dictador de la República Dominicana.
- Mor Karl Gustav Jung, un dels fundadors de la psicologia moderna, als vuitanta sis anys.
- El Barça deixa escapar la seva primera final de la Copa d'Europa de Futbol, en perdre a Berna davant el Benfica per 3-2, en la final recordada pels diversos remats dels blaugrana als pals de la porteria portuguesa que varen impedir la victòria blaugrana.
- Enric Llaudet i Ponsà escollit nou president del F.C. Barcelona.
- XXIX Feria Oficial e Internacional de Muestras en Barcelona, al recinte firal de Montjuïc, un veritable succés per a la població barcelonina.

ARTS ESCÈNIQUES

- Lliurament a Josep Maria de Sagarra de "la banda y la cruz de Alfonso X el Sabio", a l'Ateneu Barcelonès, a càrrec del Ministro del Estado, Pedro Gual Villalbí, i la

presència de Joaquín Calvo Sotelo en representació de la Sociedad General de Autores de España.

- Estrena al Teatro Barcelona de *Los ojos que vieron la muerte*, d'Agatha Christie, a càrrec de la Compañía de Arturo Serrano, amb direcció del propi Arturo Serrano, interpretada per Julia Gutiérrez Caba, María Luisa Payán, Tina Sainz, Luisa Rodrigo, Rafael Arcos, Ramón Elías i Enrique Cerro.
- L'empresari José Castillo Escalona adquireix el Teatro Romea donant així el primer pas per salvar-lo de la prevista reconversió en cinema.
- Cicle de Lectura i Crítica Teatral a la Sala Millet del Palau de la Música, organitzada per l'Agrupació Dramàtica de Barcelona com a cloenda de la temporada, on es van llegir diversos fragments d'obres de Santiago Rusiñol, en homenatge pel centenari del seu naixement, així com l'obra d'Henri de Montherlant, *Port Royal*, en versió catalana de Feliu Aleu i comentari de Juan B. Bertrán; a la següent sessió Jordi Carbonell va impartir la conferència "Las épocas críticas del teatro catalán" i, en la darrera, Frederic Roda parlà sobre "Nuestro teatro de cada día" resum de les activitats i projectes de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona.
- Homenatge de l'Instituto del Teatro a Marta Grau, que arriba a la jubilació com a Catedràtica de Declamació d'aquesta institució.
- El decret-lleí publicat al BOE amb data 28 de juny, determina els mitjans per dotar d'ajut econòmic al teatre, establint la prioritat de protegir campanyes teatrals d'especial interès com la divulgació del teatre espanyol del segle XVI al XIX, entre algunes altres.

LITERATURA

- Josep Carner tradueix al català la poesia de Paul Valéry.

- Inaugurada la nova seu de la editorial Gustavo Gili, a l'interior d'una illa de cases de l'Eixample, seguint el projecte dels arquitectes Joaquín Gili i Francisco Bassó, de gran modernitat.
- Josep Palau i Fabre, *La tragèdia o el llenguatge de la llibertat*, Dalmau Editor, (Panorama actual de les idees, 5), Barcelona.

ARTS PLÀSTIQUES

- Sopar-homenatge organitzat pel Club 49 a Joan Prats, col·leccionista i promotor artístic fonamental en la cultura catalana. Íntim amic i impulsor de l'obra de Joan Miró i molts altres artistes d'avantguarda, fou fundador del ADLAN (Amics de l'Art Nou), les edicions Fotoscop i, després de la Guerra Civil, del Club 49, entitat fonamental per mantenir la cultura catalana en els anys de postguerra.
- Exposició de Juan Vilacasas a la Sala Gaspar formada per pintures, gravats i ceràmiques, que posteriorment s'exposaran a EE.UU. i Itàlia.
- Joan Josep Tharrats exposa a la Joachim Gallery de Chicago.
- Antoni Tàpies exposa a la Galeria Stadler de París.
- Exposició d'Emilio Vedova a Barcelona, amb un recull d'obres que van de 1942 a 1960.

MÚSICA

- El compositor Jaume Pahissa, torna a Barcelona al complir vuitanta anys, després d'haver-se exiliat a Buenos Aires l'any 1938. El retorn és breu i no pas per quedar-se definitivament a la terra on va néixer.

CINEMA

- Patrocinat pel Club 49, sessió de “Llanterna màgica” de Joaquim Gomis-Joan Prats, presentant la projecció del fotoscop: *Món i creació. Miró 1961*, a la Sala Aixelà.
- Estrena de *Sed de mal*, escrita, dirigida i interpretada per Orson Wells, acompanyat en el repartiment per Marlene Dietrich, Janet Leigh, Charlton Heston, Joseph Calleia i Akim Tamiroff. Escriu François Truffaut sobre aquest film: “Esta es una película que nos produce un ligero sentimiento de humillación, y eso porque es la obra de un hombre que piensa más rápidamente que nosotros. Piensa más rápido y mejor. Nos somete una imagen cuando aún estamos deslumbrados por la precedente.”
- Estrena de *Centauros del desierto*, de John Ford, estrenada el 1956 a EE.UU., que ha estat considerada com una de les millors pel·lícules de tots els temps, amb guió de Frank Nugent, fotografia en sistema Vista Visión i música de Max Steiner, interpretada per John Wayne, Jeffrey Hunter, Vera Miles i Ward Bond, en els papers protagonistes.
- Concurso Nacional de Cine “Amateur” al Forum Javier, organitzat pel Centre Excursionista de Catalunya, que van obtenir les següents pel·lícules: millor argument per a *Égloga*, de Manuel Pérez-Sala (Extremadura); millor fantasia per a *Sic Semper*, de José Luis Pomarón (Saragossa); i, premi al millor documental per a *La Jarapa*, de Pedro Sanz (Múrcia). *La colilla*, de Jorge Bringué (El Prat de Llobregat) va obtenir el premi “Tijeras de plata Delmiro de Caralt al film que no le sobre ni le falte un palmo”.

JULIOL

POLÍTICA, CULTURA I SOCIETAT

- Es compleixen vint-i-cinc anys de la insurrecció militar encapçalada pel General Franco que hauria de desembocar en la Guerra Civil.
- La illa de Mallorca esdevé destí turístic de múltiples personalitats de l'aristocràcia i el món dels negocis internacionals. El turisme inicia un nou període de la història d'Espanya i Josep Pla, en fa el següent comentari divertit i irònic: "El turismo es fatal —dada la existencia de una situación próspera—, por una razón muy sencilla: porque en las grandes ciudades se vive cada día peor, porque llega un momento en el curso del año que no se piensa más que en marcharse de ellas porque se hacen incómodas, desagradables e irrespirables. Cuanto mayor es una ciudad, mayor es su soledad. Las grandes ciudades han dejado de estar a la medida humana. Son monstruos que no se pueden tolerar." ("Ante el turismo en aumento" a la secció "Calendario sin fechas" a *Destino*, n. 1249, Barcelona, 15 de juliol de 1961, p. 22).
- Mor poc abans de complir els seixanta dos anys, Ernest Hemingway, un del grans escriptors del segle XX.
- Mor als seixanta set anys Louis Ferdinand Céline, un dels més destacats novel·listes francesos autor d'obres com *Voyage au bout de la nuit* i *Mort à crédit*.
- Es publica la *Memoria* del "Plan General de Ordenación de la Provincia de Barcelona", de Manuel Baldrich Tibau, amb la col·laboració d'un grup de tècnics. Aquest pla té com a objecte l'organització del territori de la província de Barcelona, tractant de millorar qüestions com l'habitat.

ARTS ESCÈNIQUES

- L'estudi de dansa de Joan Magriñà compleix vint-i-cinc anys, i el festival de final de curs es celebra al Teatro Calderón amb la presència d'un centenar de deixebles del gran ballarí i coreògraf, entre els quals cal citar a Josefa Izard, Yvonne Alexander, Maria Luisa Nogués, Emma Maleras.
- Estrena al Teatro Barcelona de *El reloj se paró a las cuatro*, de Michael Gilbert, a càrrec de la Compañía de Arturo Serrano, amb direcció del propi Serrano, amb un repartiment format per Julia Gutiérrez Caba, Rafael Arcos, Enrique Cerro, Alberto Bové, Luisa Rodriga i Ramón Elías.
- Representació al Teatro Candilejas de *Chitra*, de Rabindranath Tagore, en traducció i adaptació de Zenobia Camprubí, amb direcció d'Agustín Ballester, i interpretada per Aurora Gassó, José María Domenech, José Manuel Siles, Modesto Sala i López Bardalet.
- Estrena al Teatro Romea d'*El crim era perfecte, però...*, de E. Claveguera Munté, amb direcció de Jorge Fernández Castañer, interpretada per Roser Coscolla, Mario Cabré, Ramón Durán, Rosa Mateu, Luis Carratalá, Fernando Velat, Francisco Ferrándiz i José Marco.
- Amb motiu de la Final del VI Concurso de elencos de F.E.S.T.A., representació de *La setena paraula*, de Van Leyden, en traducció de Tomàs Roig i Llop, pel grup guanyador Centro Social Católico de Terrassa, format per Antonio Casals, Emeterio Cima, Ramón Cadafalch, Jorge i Juan Massaguer, María Esperanza Puig, Julia Miralles i Juan Fortuny.
- Estrena al Teatro Talía de *Cuidado con las personas formales*, d'Alfonso Paso, dirigida per Gustavo Pérez Puig i interpretada per Guillermo Marín, Félix Navarro,

Lolita Trujillo, Carmen Rossi, Isana Medel, Carmelo Valverde, Lina Canalejas i Antonio Burgos.

- Inauguració dels Festivals en el Teatro Griego de Montjuïc, amb la posada en escena de *En Flandes se ha puesto el sol*, d'Eduardo Marquina, a càrrec de la Compañía Lope de Vega, amb direcció de José Tamayo protagonitzada per Carlos Lemos i Luis Sala, acompanyats per un repartiment format per Victoria Rodríguez, José Bruguera, Carlos Ballesteros, Fernando Guillén, Javier Loyola, José Sancho Esterling, Laura Alcoriza i Manuel Arbó.
- Estrena, dins els Festivals en el Teatro Griego de Montjuïc, de *El Cardenal de España*, de Henry de Montherlant, en versió de José López Rubio, a càrrec de la Compañía Lope de Vega, amb direcció de José Tamayo protagonitzada Carlos Lemos, Luisa Sala i Fernando Guillén.
- Dins els Festivals en el Teatro Griego de Montjuïc, estrena de *Historias de Gaspar de Porres*, tres Entremeses de Miguel de Cervantes (*La guarda cuidadosa*, *La cueva de Salamanca* i *El rufián viudo*), adaptats per Enrique Ortenbach, a càrrec de la Compañía Luis Prendes, amb direcció d'Antonio Chic, decorats de José María Espada i interpretada per Luis Prendes, Emilia Aliaga, María Dolores Gispert, Mario Beut, Salvador Escamilla, Joquin Nicolau, Juan Lizárraga, Camino Delgado, Carmela Aparicio i Jorge Bofill.
- Estrena al Teatro Romea de *Reina*, de Josep Maria de Sagarra, a càrrec de la Companyia de Teresa Cunillé.
- Mor el dramaturg Jaime Gras, més conegut pel pseudònim de Feliu Aleu, essent la seva obra més destacada *La vida d'un home*, estrenada amb gran èxit durant la temporada 1951-52.

- El Premio Juan Santamaría fou concedit a Antoni Badia Gabarró per *Calpúrnia*, quedant finalista Baltasar Porcel amb *La simbomba fosca*, obtenint accèssits les obres *L'innocent*, d'Esteve Albert, *Departament 7-C* i *La carrossa*, de Pedro Mialet i *Jo no era així*, de José María Poblet.
- I Festival de Danza, Música y Teatro de Castelldefels, celebrat al castell d'aquesta vila. La inauguració va córrer a càrrec de l'Esbart Verdaguer que va oferir un ampli repertori de danses, amb coreografia de Salvador Mel·lo i figurins de Manuel Muntanyola. Entre les representacions las destacar les sessions úniques en que Carlos Lemos representà *Otelo*, de Shakespeare i *Las Meninas*, de Buero Vallejo.
- Es publica el número 4 de la col·lecció "Quaderns de Teatre" que edita l'Agrupació Dramàtica de Barcelona: A. Txèkhov, *Tres farses russes*, que recull les peces *El prometatge*, *L'os* i *L'aniversari*, traduïdes i adaptades per Joan Oliver.

ARTS PLÀSTIQUES

- Gran exposició d'Antoni Clavé a Ginebra que recull el seu treball des dels inicis. En el catàleg de l'exposició escriu P. F. Schneeberger: "Ce qui nos porte vers l'oeuvre de Clavé c'est qu'il est solitaire. Avec une farouche tenacité et une gentillesse désarmante, l'artiste s'affirme a l'écart des modes, des conformismes ou des scandales de son temps: il se fraie difficilement son chemin a travers les ronces et l'ivraie de la critique routinière: aucune étiquette n'adhère à sa peinture: nul compromis ne le retient, mais l'aventure seule l'enchanté."
- Mor a Madrid l'escultor Angel Ferrant, nascut a la capital de l'Estat el 1891. A propòsit de la seva obra escriu Juan Perucho ("En la muerte del escultor Angel Ferrant", a *Destino*, nº 1252, Barcelona, 5 d'agost de 1961, p. 33): "La obra de Angel Ferrant aparece como un nexo de unión entre los grandes precursores

españoles (Julio González y Pablo Gargallo) y la escultura actual de Subirachs, Chillida, Oteiza, Serrano, Chirino, etcétera. Toda la obra de Angel Ferrant ha sido una incitación constante para los jóvenes a mantenerse en su inicial estado de intransigencia y inconformismo. En este sentido la obra de Ferrant es ejemplar. Su obra es una perpetua búsqueda de formas expresivas, y muchas veces sus hallazgos, que podrían haber sido el arranque de una determinada manera, son abandonados tras esta apasionada actitud de investigación. Las esculturas de Ferrant son puros experimentos.”.

LITERATURA

- Fedor Dostoievski, *Els germans Karamàzov*, El Club dels Novel·listes, en traducció de Joan Sales.
- Baltasar Porcel, *Solnegre*, Ed. Albertí (Nova Col·lecció Lletres)
- Joan Triadú, *La literatura catalana i el poble*, Editorial Selecta, Barcelona.

MÚSICA

- Apareix en disc el poema musicat *Canigó*, de Jacint Verdaguer, escenificat per Josep Carner i musicat pel pare Massana. Editat per “La Voz de su amo” (LALP 40.001/2/3).
- Es celebra a la localitat austríaca de Passau es celebra el I Festival “Europa Cantat” que aplega els membres de la recentment creada Federació Europea de Joves Corals, en el què varen participar 50 corals de diversos països. La representació espanyola fou encapçalada per Oriol Martorell.

CINEMA

- IX edició del Festival Internacional de Cine de San Sebastián. La pel·lícula *El rostro impenetrable*, dirigida per Marlon Brando, obté la Concha de Oro, i la seva protagonista, Pina Pellicer, el premi a la millor interpretació femenina.
- Rovira Beleta està rodant un nou film, *Los atracadores*, adaptació d'una novel·la de Tomás Salvador, amb un repartiment forani encapçalat per Pierre Brice i Agnes Spaak.

AGOST

CULTURA, POLÍTICA I SOCIETAT

- Es tanca el sector soviètic de la ciutat de Berlín. S'aixeca, en aquesta operació, el anomenat "mur de Berlín", símbol de la divisió alemanya i de la "Guerra Freda". Aquest mur "de la vergonya" no serà derruït fins a novembre de 1989, quan Alemanya inicià la reunificació.
- Es derrueixen els hangars del moll de Bosch i Alsina, enfront el passeig de Colom. Barcelona recupera, en una petita part, la vista del mar, o en aquest cas, del port de la ciutat.
- Apareix la primera edició del diccionari "Català-Castellà i Castellà-Català" de S. Albertí, editat per Difusora General.

ARTS ESCÈNIQUES

- Carles Soldevila escriu en relació a la desaparició del Teatre Romea (Secció "Billetes de la semana" a *Destino*, nº 1253, Barcelona, 12 d'agost de 1961, p. 31):

“UN TEATRO QUE SE RESISTE A CAER. Al Romea me refiero. Hace más de un año que sus propietarios barceloneses lo vendieron a una empresa cinematográfica madrileña. La operación nos sorprendió, y de paso, dudamos de su oportunidad. Después era indispensable desalojar a los comercios que ocupan parte de los bajos; luego llevar a cabo el derribo de una sala tan vinculada a nuestra dramaturgia, y por fin, gastar en construir el cine una millonada que le diera preponderancia y prestigio en una zona urbana en que abundan los locales de proyección de traza popular. Parece que los distintos trámites de semejante programa hayan achicado bastante las ilusiones de los compradores. Lo cierto es que pasan los meses, se suceden las compañías y no se divisa signo alguno de derribo. ¿Quedará todo en agua de borrajas?, ¿o se realizará el milagro de que el teatro, remozado, vuelva a su venerable cauce?”.

- Representació dins els Festivals del Teatro Griego de Montjuïc del auto sacramental *Los encantos de la culpa*, de Calderón de la Barca, a càrrec dels alumnes del Instituto del Teatro, amb direcció de Herman Bonnin. En el repartiment destaca la presència de tres actors professionals: Coralina Colom, Juan Viñallonga i Alejandro de Miguel, acompanyats pels alumnes Eulàlia Arqué, Juan Peris, Enriqueta Civil, Claudio García, María Fitó, Maria Tubau, Maria Saladrigas, Carmen Fortuny, Faustina Nieto, Irene Mir, Lidia Catalán, entre d'altres.
- Estrena al Teatro Barcelona de *El cenador*, d'Alec Coppel, a càrrec de la Compañía Arturo Serrano, amb traducció de José Luis Alonso i direcció d'Arturo Serrano.
- Reestrena al Teatro Romea de *Quan l'amor va de baixa*, de Pineda i Verdaguer.
- Estrena al Teatro Romea de *Pi, Noguera i Castanyer, fabricants de mobles*, de Angel Millà i Luis Casañas.
- Estrena al Teatro Talía de *Una tal Dulcinea*, d'Alfonso Paso.

- El número 24 de la revista *Primer Acto*, inclou un ampli reportatge monogràfic dedicat al teatre a Barcelona, format per un article d'Enrique Sordo titulat "El teatro joven en Barcelona", juntament amb articles dedicats a Manuel de Pedrolo i Joan Brossa, escrits respectivament per Enrique Cantieri i Juan Germán Schroeder. El número inclou la publicació del text *Los inocentes de la Moncloa*, de José María Rodríguez Méndez, amb comentaris crítics arran l'estrena dels crítics María Luz Morales i Cipriano Martí Farreras.

LITERATURA

- Josep Pla, *Guía de Cataluña*, Ediciones Destino.

CINEMA

- Se estrena el film *The connection*, dirigit per Shirley Clarke, basat en la peça teatral homònima de Jack Gelber, que havia estrenat el Living Theatre a Nova York, l'any 1959.
- XXII edició de la Mostra Internazionale d'Arte Cinematografica de Venezia. La pel·lícula *L'anne passé a Marienbad*, d'Alain Resnais obte'el Lleó d'Or. La Copa Volpi a la millor interpretació masculina fou per al japonès Toshiro Mifune i la femenina per a Suzanne Flon.

SETEMBRE

CULTURA, POLÍTICA I SOCIETAT

- Mor a Barcelona Joaquim Renart i Garcia, nascut l'any 1879, restaurador de peces medievals, cartellista, gravador, pintor i dibuixant, que fou president de l'Orfeó Català i del Cercle Artístic de Sant Lluc. Com a president d'aquesta darrera entitat va fixar la seu al carrer del Pi, l'any 1953, on resta des de llavors i, a l'any 1954 aprovà la creació de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona.

ARTS ESCÈNIQUES

- IV Ciclo de Teatro Latino, en el marc de les Festes de la Mercè, al Teatro Romea, entre el 24 de setembre i el 9 d'octubre: Quatre companyies estrangeres: El Théâtre de Pôche de Brusel·les presenta *Connaissez-vous la Voie Lactée?*, de Karl Wittinger, protagonitzada per Paul Roland i Georges Aubrey; El Piccolo Teatro de la Fonte Maggiore de Perugia amb *Bareto a a asonagli*, de Luigi Pirandello, Premi Nacional Ruggero Ruggeri, 1961, protagonitzada per Tullio Mezzasoma i Mara Minitti; l'agrupació italiana presentà, també, *Amor de don Perlimplín con Belisa en su jardín*, de Federico García Lorca, en versió italiana, protagonitzada per Tullio Mezzasoma i Violetta Chiarini; Productions d'Aujourd'hui de París, presenta *Esther*, de Jean Racine, amb música de Jean Baptiste Moreau, interpretada per Caroline Alexandre, Edith Garraud, Chirstiane Romieux, Gilette Barbier, Anne Morot-Sir, Chantal Felors, Monique Baile, Marie Verdi i Colette Dorsay; finalment, el Théâtre des Arts, presentà *Hamlet*, de Shakespeare, en la versió lluire de Jules Laforgue titulada *Moralités Legendaires*, dirigida per Serge Ligier i protagonitzada per Jean-Marie Fertey.

Companyies nacionals: Companyia titular del Teatro Candilejas, *La espuma y la nada*, de Francisco Bergadá, premi “Ciudad de Barcelona”, 1960, amb direcció d’Antoni Chic, decorat de Jordi Palà, interpretada per Carmen Pradillo, Montserrat Carulla, Fernando Ulloa, Carlos Ibarzábal, Juan Viñallonga, Jorge Serrat i Enrique Margarit, aquesta obra va inaugurar les sessions del Festival; la companyia del propi Festival presenta *La fortuna de Silvia*, de Josep Maria de Sagarra, amb direcció de Maria Matilde Almendros, alhora protagonista de l’obra juntament amb Enrique Arredondo i María Dolores Díaz, amb decorats de Pere Pruna; finalment, l’Agrupació Dramàtica de Barcelona presenta *Or i sal*, de Joan Brossa, amb direcció de Frederic Roda i decorats d’Antoni Tàpies, interpretada per Jorge Torras, María Rosa Fàbregas, Adelaida Espinalt, Elisenda Sala, Jaime Pla, Miguel Gimeno, Francisco Nubiola, Natalia Solernou, Manuel Rodés, Núria Casulleras, Antonio Millà, Alejandro Aixelà, Joaquín Canals i Juan Zanny.

- Mor a Barcelona als seixanta set anys, després d’una llarga malaltia, l’escriptor i home de teatre Josep Maria de Sagarra i de Castellarnau.
- Representació al Palau del Tinell de tres drames litúrgics, en motiu de les Festes de la Mercè, a càrrec del cor d’Antichs Escolans de Montserrat i del Grupo de Teatro Libre “Retablo”, dirigits per Josep Romeu i Figueres. Es representaren dos drames litúrgics procedents de Ripoll, *De tribus Mariis* (Las Santas Mujeres en el Sepulcro) i *De peregrino* (Los discípulos de Emaús), juntament amb *Auto de los reyes magos*, el text dramàtic més antic escrit en llengua espanyola. Cal citar les col·laboracions de Montserrat Albet, en l’assessoria musical, Manuel Cubeles, en el moviment escènic i Francisco Albors en els figurins i decorats.

LITERATURA

- Apareix l'assaig de Salvador Giner titulat *La societat de masses. Natura i funció d'una teoria*, publicat per Rafael Dalmau Editor, (Panorama Actual de les Idees, 6), Barcelona.

MÚSICA

- III Festival de la Canción Mediterránea, en el que participen intèrprets d'Espanya, França, Itàlia i Grècia. El màxim guardó recau en el cantant francès Robert Jeantal amb la cançó *Dans la creux de ta main*. Jimmy Fontana fou escollit com el millor cantant.

CINEMA

- José Monleón, subdirector de la revista *Nuestro Cine*, que s'edita a Madrid, escriu en el segon número de la publicació a manera de manifest, les següents consideracions sobre el cinema espanyol: "Lo primero que se advierte al aproximarse al cine español es su permanente pobreza ideológica y espiritual. También (y esto quizá nos salve algún día) su clima de pesadumbre. Un punto esencial y determinante de todo ello es, sin duda, la desconexión de la realidad, el temor a un cine crítico y polémico donde se muestren y traten verazmente una serie de problemas de nuestra sociedad y nuestro tiempo."

OCTUBRE

CULTURA, POLÍTICA I SOCIETAT

- El Regne Unit sol·licita formalment l'ingrés a la Comunitat Econòmica Europea.
- Multitudinària celebració a Burgos del XXV aniversari del autonomenament del general Franco com a Cap de l'Esta Espanyol.
- El tunisià Mongli Slim nomenat president de l'Assemblea de les Nacions Unides.
- El jefe zulú, president del Congrés Nacional Africà, Albert John Luthuli obté el Premi Nobel de la Pau
- Reproduïm el final d'una "Carta al director" signada pel Dr. Carlos Pijoan, apareguda a *Destino* (nº 1262, Barcelona, 14 d'octubre de 1961, p. 3), que creiem pot donar llum sobre el trencament generacional que durant aquests anys es visqué a la societat catalana i barcelonina: "¿Es que nuestros hijos y nietos serán capaces de hacer lo que nuestros padres no hicieron y que probablemente nosotros no haremos tampoco? Es difícil predecirlo pero, en todo caso, insistimos en decir que lo mejor es dejarlos tranquilos para que lo intenten. El que bailen el "rock" y se vistan, a veces, con estas indumentarias andróginas que nos hacen difícil reconocer su sexo puede sorprendernos e incluso, molestarnos, pero nuestros padres y abuelos harán bien en recordar que ellos bailaban la polka o el charleston y llevaban patillas o bigotes a lo kaiser, cuando creían firmemente en la supremacía indiscutible de la raza blanca, en la omnipotencia de la flota británica, en la solidez de los valores ferroviarios rusos y en toda una serie de otras cosas que, como a las patillas y a los bigotes de guías, se las ha llevado el viento."
- Es celebra a Barcelona el I Congreso Internacional del Sagrado Corazón de Jesús, que inclou la il·luminació del temple del Tibidabo, accionat pel Papa.

ARTS ESCÈNIQUES

- Els Premios del Trofeo Barcelona, atorgats en motiu de la celebració del IV Ciclo de Teatro Latino, segons un jurat format pels crítics barcelonins de premsa i ràdio, van recaure en les següents companyies i actors: El Trofeo Barcelona fou concedit a la companyia francesa Productions d'Aujourd'hui per la posada en escena d'*Esther*, de Racine; el premi a la millor interpretació masculina fou ex aequo per a Paul Roland i Georges Aubrey del Théâtre de Pôche de Brusel·les, obtenint el seu director Serge Ligier el premi a la millor direcció i a la millor escenografia al català resident a París, Eugeni Foz; la millor interpretació femenina fou per a María Matilde Almendros per *La fortuna de Silvia*, de Josep Maria de Sagarra; finalment, el premi a la interpretació especial fou per a Raffaele Mala de la companyia Piccolo Teatro de Perugia.
- Estrena al Teatro Calderón de *Las dos hermanas*, de Guillermo Sautier Casaseca.
- Es publica el volum *El circo por dentro*, amb text de Sebastià Gasch i fotografies de Ramón Dimas. El volum ha estat dissenyat pel pintor Erwin Bechtold.
- S'instal·la a Barcelona el Circo Americano, impulsat pels empresaris Feijoo i Castilla.
- Estrena de *La noche del 5 de marzo*, de Jack Roffey i Gordon Harbord, en versió castellana de José Luis Alonso, a càrrec de la Compañía Arturo Serrano, amb direcció del propi Serrano, interpretada per Manuel Díaz González, José María Seoane, Rosita Yarza, Ana María Méndez, Ricardo Alpuente, Francisco Taure, Antonio Paúl, Jacinto San Emeterio i Federico Martí.
- Estrena al Teatro Talía de *Había una vez un hombre decente*, de V. Soriano de Andía i P. Llabrés, per la Companyia Martínez Soria.

LITERATURA

- El Premi de poesia Salvat Papasseit es atorgat al poeta mallorquí Miquel Bauçà pel seu recull *Una bella història*, quedant finalista Núria Albó. El Jurat del premi estava format per Joan Oliver, Jordi Maluquer, Francesc Vallverdú, J. Rubert i J. Pedreira.
- José Agustín Goytisolo, *Claridad*, Diputación Provincial de Valencia. Aquest recull de poemes va obtenir el Premio Ausias March de Gandía l'any 1959.
- Rafael Tasis, *Barcelona. Imatge i història d'una ciutat*, Dalmau Editor, Barcelona.

MÚSICA

- Primer concert de la temporada de la Orquestra Municipal presentant les *Variacions sobre un tema*, de Chopin, amb versió orquestral de Frederic Mompou, amb direcció d'Eduard Toldrà.
- Segon concert de la temporada de la Orquestra Municipal presentant la *Primera Sinfonia*, de Schumann, amb direcció orquestral d'Eduard Toldrà i Alicia de la Rocha com a piano solista.
- Xavier Montsalvatge, *Concierto breve para piano*.

CINEMA

- Estrena de *Plácido*, de Luis García Berlanga.
- Estrena de *Rocco y sus hermanos*, de Lucchino Visconti.
- Estrena de *Sábado noche, domingo mañana*, de Karel Reisz.

NOVEMBRE

CULTURA, POLÍTICA I SOCIETAT:

- Ramon Trias Fargas publica un informe sobre l'economia catalana envers l'espanyola titulat *La balanza de pagos interior* (S.E. y P., Madrid), del que es dedueix que la província de Barcelona exporta mercaderies en quantitats lleugerament superiors a les importades. Ernest Lluch comenta a propòsit d'aquest exhaustiu informe que atribueix un superàvit de la província de Barcelona, entre exportacions i importacions, de 8.600 milions de pessetes en l'exercici 1955, el següent ("Balanza comercial interior. ¿Cataluña explota a España?", a *Destino* nº 1266, Barcelona, 11 de novembre de 1961, p. 19): "El hecho de que lo recaudado por el Estado sea superior a lo gastado no es "per se" motivo de crítica. La obligación de las provincias ricas a ayudar a salir de su atraso a las pobres es ineludible. Pero la creciente brecha y la inseguridad de que se gasta con tal criterio abre un interrogante en la cuestión. La falta de trabajos como el del profesor Trias Fargas ampliados para otras zonas españolas hacen imposible que este interrogante y el que encabeza el artículo puedan ser cerrados. Pero respecto a este último puede dudarse, por lo ya conocido, de las contestaciones demasiado tajantes."

ARTS ESCÈNIQUES

- La crisi del teatre a Barcelona es comentada per l'alcalde de la ciutat José María de Porcioles a una entrevista realitzada per Carles Martí Farreras (*Destino* nº 1265, Barcelona, 4 de novembre de 1961, pp. 10-11). En destaquem el següent passatge, on l'alcalde proposa algunes possibles solucions: "No podemos olvidar que el espíritu es el que hace grandes a los pueblos. Como usted ve es muy posible que

dentro de poco la ciudad cuente con varios teatros de su propiedad. Ello constituiría un gran paso que repararía una vieja omisión. El impulso que ello podría suponer para nuestro arte escénico es evidente. En nuestro deseo de superar el estado cultural de los barrios extremos de la ciudad, se está estudiando la posibilidad de crear en ellos varios edificios sociales, uno de los cuales podría ser algún teatro. Cuestión compleja y costosa, y su ejecución lógicamente subordinada a tantas cuestiones, que no puede dársele, en estos momentos más valor que el de una simple aspiración, aunque con muchos visos de convertirse en paulatina realidad.

- “La posibilidad de crear subvenciones municipales, aparte de las estatales, se está estudiando con todo el interés; se incrementarán, asimismo, los grandes festivales, para dar a nuestra ciudad la importancia que todos deseamos.
- “En el diálogo permanente y fructífero que mantenemos con la ciudad, hemos oído recientemente la voz de varios corresponsales en Barcelona de periódicos madrileños y de algunos comentaristas de la prensa local, abogando por la celebración de un Ciclo de Teatro Catalán, que incluyese nuestros autores y obras más representativas, y otro en castellano, ambos como afirmación de los valores más genuinos de nuestra escena, que, en cuanto al teatro vernáculo, sólo en y desde Barcelona puede proyectarse con brillantez. Esta es una magnífica idea que agradezco muy cordialmente y que puedo anticipar nos proponemos llevar a la práctica, ya sea en las proyectadas Fiestas de Primavera o en las Fiestas Mercedarias del año 1962.
- “La crisis teatral se va a atacar, por lo que afecta al municipio, desde múltiples y varios aspectos. No regatearemos esfuerzos, pero como le decía al principio, yo desearía que las preocupaciones del municipio se vieran completadas por ese gran motor humano, que es la iniciativa particular. Unidas ambas fuerzas, no sería difícil

vencer, cuando menos en parte, la actual crisis de nuestra escena. El culto a los valores espirituales, que el teatro encierra, no quedará descuidado.

- Representació al Teatro Romea, en homenatge a Josep Maria de Sagarra, de *Les llàgrimes d'Angelina*, interpretada en els papers principals per Emília Baró, Pau Garsaball, Maria Matilde Almendros i Rafael Anglada.
- Estrena, en sessió única, al Palau de la Música de *Becket, o l'honor de Deu*, de Jean Anouilh, en versió catalana de Bonaventura Vallespinosa, a càrrec de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, amb direcció de Rafael Vidal Folch, interpretada en els papers protagonistes per Jordi Torras i Frederic Roda.
- Reposició, en quatre sessions, a la Cúpula del Coliseum de *Trabajos de amor perdidos*, de William Shakespeare, en versió castellana de Ricard Salvat, a càrrec de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, dirigida per Ricard Salvat, amb decorats d'Émile Marzé, intepretada per Claudio García, Josep Mª Segarra, José Ruiz Lifante, Antonio Canal, Francesc Egea, Adrià Gual, Manuel Núñez, Francesc Nel·lo, Ramon Vila, Celeste Fox, Jaume Borràs, Maria Tubau, Rosa Mª Espinet, Núria Mela, Carme Fortuny, Jaime Lázaro, Josep Montañez i Ernest Serrahima.
- Reposició al Teatro Romea de *Bala perdida*, de Lluís Elías, dirigida per Pau Garsaball i interpretada per Joan Capri, en el paper protagonista.
- L'obra d'Alfonso Paso *Cena de matrimonios*, compleix un any en cartell al Teatro Alexis.
- El Director General de Cinematografía y Teatro, Jesús Suevos, visita Barcelona on manté diverses reunions amb el sector teatral, comprometent-se a crear per l'any 1962 un teatre oficial a Barcelona.
- En relació a la visita de Jesús Suevos, a la crisi del teatre a Barcelona i a la manca d'infraestructures escèniques, volem reproduir part de l'article signat per Guillermo

Díaz-Plaja ((*Destino* nº 1266, secció “La letra y el instante”, Barcelona, 11 de novembre de 1961, p. 43): “¿Cómo no acoger, lanzando todas las banderas del júbilo, la promesa de una compañía de teatro nacional, bajo la protección del Estado, y con sede precisamente en Barcelona? Jesús Suevos ha comprendido lo que era entre nosotros una larga necesidad y un continuado clamor. Ha ofrecido, en realidad, un acto de justicia, mucho más oportuna cuando el volumen del vacío de nuestra crisis teatral era más ostensible.

- “Esta compañía puede asegurar la continuidad de una tradición de gran teatro, que ha sido una de las glorias sin tacha de la cultura barcelonesa. No planteemos ahora, una vez más y en desorden, las raíces del daño, que son –como acontece con los fenómenos vitales-, muy complejas y, a la vez, muy misteriosas. Aprestémonos a considerar la oportunidad del socorro oficial.
- “Que esta hermosa esperanza no haga desfallecer a nuestros munícipes en relación con la erección de un teatro municipal. Las declaraciones de nuestro burgomaestre – en estas mismas páginas- acusan que se sigue en la brecha. Pero todo se nos antoja un poco lejano y difuso para nuestro deseo y para nuestra necesidad.
- “Las tres soluciones son defendibles: Auditorium Manén, Palacio de la Exposición, Teatro en el rascacielos de Bosc Aymerich. Permitidme que tercamente vuelva a mi candidatura: el Teatro Principal, el del Pla de les Comèdies, el que mantuvo la llama escénica en nuestra ciudad desde los tiempos de Felipe II hasta el siglo XX; el que enriquecería el tramo final de la Rambla; el que, junto al Liceo, marcaría la voluntad de los barceloneses por un teatro a la vez noble, tradicional y popular.”
- Mor el director de teatre aficionat, Josep Clapera, que havia estat un dels grans dinamitzadors del teatre català de posguerra i que havia estat director, entre d’altres, del Círculo Barcelonés i de l’Orfeó Gracienc.

- Representacions al Teatro Apolo i al Teatro Romea de *Don Juan Tenorio*, de Zorrilla, interpretada en els papers principals per Mario Cabré, Enrique Guitart, Maria Matilde Almendros i Coralina Colom.
- El productor madrileny Fernando Cobos es fa càrrec com empresari del Teatro Guimerà, iniciant la nova etapa del teatre amb l'estrena de *¿Conoce usted la Vía Láctea?*, de Karl Wittinger, dirigida per Esteve Polls i interpretada en els papers protagonistes per Manuel Collado i Luis Torner.

LITERATURA

- L'escriptor bosni, de nacionalitat iugoslava, Ivo Andric rep el Premi Nobel de Literatura. La seva principal obra és *El pont sobre el riu Drina*.
- Joan Brossa, *Poemes civils*. En declaracions a *Destino* nº 1266, Barcelona, 11 de novembre de 1961, p. 44, afirma en relació a la situació del nostre teatre, el següent: "... me duele este estado de cosas caduco, porque me consta que en nuestro pueblo hay una auténtica afición al teatro. Además tenemos el ejemplo de la Agrupació Dramàtica de Barcelona y de la Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual que luchan por un teatro catalán más consciente y activo. Y como autores, Maria Aurèlia Capmany, Salvat, Pedrolo, Porcel, etcétera, demuestran que no se ha perdido el verdadero sentido de nuestro teatro y que alguien se esfuerza, en pésimas condiciones, por encontrar para él la naturaleza de una verdadera contemporaneidad."

ARTS PLÀSTIQUES

- Els premis FAD d'Arquitectura i Decoració corresponents a l'any 1960, recauen en Arquitectura en José Antonio Coderch i Manuel Valls per l'edifici residencial del

carrer Compositor Bach, nº 7 i, en Decoració, en Erwin Bechtold, pel muntatge de la Llibreria tècnica estrangera, del carrer Tuset, nº 6. El Jurat estava format per Alfonso Serrahima Bofill (president), José María Martorell, Federico Correa, José María Sostres Maluquer, José Antonio Balcells, Jorge Galí, Juan Teixidor, José Llorens Artigas i Adrián Gual de Sojo (secretari).

- Exposició al Museo de Arte Contemporáneo en homenatge a l'escultor Àngel Ferrant, amb la participació dels escultors catalans José Granyer, Eudaldo Serra, Ramón Marinel·lo, Jaime Sans, Marcelo Mari, José María Subirachs, Moisés Villèlia i Xavier Corberó.
- I Salón Nacional del Hogar y la Decoración organitzat per Foment de les Arts Decoratives.
- Exposició a la Sala Gaspar del grup "Cero Figura" format pels pintors J. J. Tharrats, Aulestia, Comellas, Subirachs, Marcel Martí, Claret, Planell i Vilacasas.

MÚSICA

- S'inaugura la nova temporada del Gran Teatre del Liceu amb la representació de tres òperes en dies consecutius: *La Traviata*, *Tosca* i *La Cenenterola*. La temporada constarà de 55 funcions i entre les veus més destacades cal citar la presència de Joan Sutherland interpretant a *Lucia de Lammermoor*, el debut al coliseu barceloní de Montserrat Caballé i l'actuació del tenor Giuseppe Di Stefano a *Un ballo in Maschera*.
- Concert al Palau de la Música de l'Orquesta Reial de Dinamarca, dirigida per Sergiu Celibidache, amb un repertori d'obres de Ravel, Bentzon, Brahms, Nielsen i Strauss.
- Conferència a l'Institut Alemany de Cultura del compositor Karlheinz Stockhausen, patrocinat pel citat institut i el Club 49.

- Estrena al Gran Teatro del Liceo de *Atlántida*, de Manuel de Falla, amb partitura completada per Ernesto Halffter, basada en el poema de Mossen Vergader, interpretada pels cantants Victoria de los Ángeles i Raimundo Torres, dirigint l'orquestra Eduard Toldrà.

CINEMA

- Estrena d'*Exodo*, d'Otto Preminger, basat en la novel·la de Léon Uris.

DESEMBRE

CULTURA, POLÍTICA I SOCIETAT

- Adolph Eichmann, antic tinent coronel de les S.S., és condemnat a mort per un tribunal de Jerusalem.

ARTS ESCÈNIQUES

- A Madrid s'inaugura el Teatro Bellas Artes amb la posada en escena de *Divinas palabras*, de Valle-Inclán, en l'adaptació de Gonzalo Torrente Ballester, dirigit per José Tamayo i interpretat per Nati Mistral, Manuel Dicenta i Milagros Leal, en els papers protagonistes.
- L'absència de crítica de l'espectacle de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, *Trabajos de amor perdidos*, de Shakespeare, per part del setmanari *Destino*, que a més assenyalava que es tractava d'una sessió única i coincidint amb la representació per part de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona de *Beckett, o l'honor de Deu*, de Jean Anouilh, provoca la protesta d'un grup d'intel·lectuals i gent de teatre a les

planes de l'esmentat setmanari protestant per aquesta greu mancança. Reproduïm el següent fragment de la carta al director (*Destino* n. 1271, Barcelona, 16 de desembre de 1961, p. 3): “No señores, no valen excusas: si cuando se da Shakespeare no acude la crítica, no nos quejemos. Si toda la tinta se ha gastado para hablar mal, pero hablar al fin, del señor Sautier Casaseca, se hubiese empleado para, como mínimo, alentar a los estudiantes que sueñan y viven para el teatro, y si la crítica prestara a dicha clase de actividades la atención que merecen, podríamos decir que tan esencial elemento dentro del complejo de la vida teatral, está al lado de los que luchan para el resurgimiento del buen teatro y el mantenimiento de un tono, que con esos procedimientos, no nos extraña que se haya perdido.

- “Como punto final, queremos hacer constar que la Escuela de Arte Dramático Adrià Gual en la última temporada presentó seis estrenos, de los cuales sólo merecieron crítica y uno, un comentario de pasada, con lo cual creemos queda suficientemente justificado nuestro profundo desengaño.
- Con este motivo y agradeciéndole de antemano la publicación de esta carta, le saludan atentamente.” Firman: Adrià Gual de Sojo, Joan Obiols, José Mª Castellet, José Mª Ferrando, Alberto González Troyano, Manuel Trilla, Juan Salvat, Ricardo Albert, María Girona, Ràfols Casamada, Montserrat Costa, José Mª Mestres Quadreny, André Basté, Marina Noreg, Mª Aurelia Capmany, Carmen Serrallonga, Alfonso Serrahima, José Pedreira, Ramón Marinel·lo, José Mª Sangenís, Jorge Galí, Jorge Musons, Ricardo Salvat y Brossa.
- En resposta a aquesta carta, a la mateixa plana i a continuació, hi ha la rèplica del crític teatral de *Destino*, Martí Farreras, que “lamenta su error” i s’excusa amb les següents paraules: “... desde las páginas de DESTINO se comentan algunos libros,

algunos conciertos, la obra de algunos artistas, algunos films y algunas representaciones teatrales. Algunas, nada más que algunas.”

- Carles Soldevila comenta les noves propostes estatals de creació d'una companyia estatal amb seu a Barcelona, amb un cert to de desengany (*Destino* n. 1271, secció “Billetes de la semana”, Barcelona, 16 de desembre de 1961, p. 47): “Parece que la prometida creación del Teatro del Estado en Barcelona va tomando otro aire que el que tuvo al extenderse su anuncio por labios autorizados y elocuentes. Ya no se habla de nueva construcción, ni menos se fija el sitio céntrico en que va a realizarse. Siguiendo una tradición con antecedentes en varios ramos de los impulsos oficiales se esperará que el Ayuntamiento brinde el local y el Estado se limitará a format compañía y a subvencionar el funcionamiento de la institución. Vale bastante más esto que nada. Dios nos libre de no reconocerlo. Sólo que la inauguración no será ni en octubre próximo, ni en noviembre, ni en diciembre.
- “En materia de medidas protectoras o defensivas, el Estado francés ha ido mucho más allá; no sólo por la suma de edificios propios que consagra a Talía, sino por la reciente disposición que prohíbe terminantemente que los edificios construidos para teatro sean dedicados a otro espectáculo. La aplicación de esta disposición a Barcelona nos devolvería inmediatamente el Principal, el Tívoli y el Novedades y algunos otros de menor importancia. Sería más de lo que necesitamos y más de lo que es lógico esperar del amor a un espectáculo que dista de ser la niña de los ojos del gobernante. Aquí solamente el Liceo, desposado en fuerte prolongado matrimonio con la ópera, conserva brillantez, ambientes y esperanzas de longevidad. Tal vez el secreto, más que en un real cariño por el arte lírico, consista en su extraña y complicada organización: en su propiedad dividida por palcos y butacas, por la multitud de gremios que benefician o viven de su funcionamiento, por la inercia de

una larga tradición que en vez de corromperse se ha ido depurando. Y por ser quizás el único elemento tangible de jerarquización social.”

- Representacions al Palau de la Música de *Les aventures d'en Massagran*, de Josep Maria Folch i Torres, a càrrec de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, amb direcció de Frederic Roda i deocarts i figurins de Fabià Slèvia, protagonitzada per Joaquim Canals, amb escenes de conjunt a càrrec del Teatre Viu.
- Estrena de *Ocho mujeres*, de Robert Thomas, en versió castellana de José Luis Alonso, dirigida per José Osuna, interpretada per Cándida Losada, Ana María Vidal, Amparo Gómez Ramos, María Luisa Ponte, María Francés, Julita Martínez, Consuelo Company i Mercedes Barranco.
- Estrena al Teatro Romea de *La gran aventura*, de Jaime Salom, amb direcció de Francisco Díaz i decorats de José María Espada, interpretada per Carlos Lloret, Paquita Ferrándiz, Montserrat Carulla, José Ignacio Abadal, Luis Nonell, Pedro Gil, Miguel Graneri i Ricardo Reguant.

LITERATURA

- El Premio “Biblioteca Breve” 1961, convocat per l'Editorial Seix Barral i dotat amb 100.000 pessetes fou per a la novel·la *Dos días de septiembre*, de José Manuel Caballero Bonald, quedant finalista *El paredón*, de l'uruguaià Carlos Eduardo Martínez Moreno. El Jurat del premi estava format per Carlos Barral, José Mª Castellet, Juan Petit, Víctor Seix i José Mª Valverde.
- Llorenç Villalonga, *Bearn*, Club dels Novel·listes n. 20.
- L'Editorial Alcides publica el gran volum *El llibre de tothom*, on col·laboren més de seixanta escriptors i dibuixants, coordinats per Joan Oliver.

- Premis literaris “Santa Llúcia”. El Premi Sant Jordi de novel·la recau en Josep Maria Espinàs per *L'últim replà*, quedant finalista per Vila Casas amb *Operació viaducte*. Premio Aedos de biografia castellana, a Elvira Martín per *Tres mujeres gallegas del siglo XIX (Concepción Arenal, Rosalía de Castro y Emilia Pardo Bazán)*, essent finalista José Montero Alonso amb *Vida de Eduardo Marquina*. Premi Aedos de biografia catalana al pare Romualdo Díaz Carbonell per *Dom Buenaventura Ubach*, quedant finalista Núria Sales de Bohigas per *Els Veciana i els mossos d'Escuadra*. Premi Víctor Català de narracions per a Estanislao Torres per *La Xera*, essent finalista Josep Vallverdú amb *Peripècies*. Premi Josep Yxart d'assaig a José María Corredor Mateos per *La sociedad industrial i nosaltres*, essent finalista Miquel Arimany amb *Realitat i miracle*. Finalment, el Premi Maspons i Camarasa fou per a Eduardo Rodeja, *El llibre de Figueres*, quedant finalista Luis Thomasa amb *La vall de Torelló*.
- El Premio Elisenda de Moncada de novel·la va recaure en Santiago Moncada Mercadal per *Carta a nadie*, essent finalista Luisa Llagostera per *Como la tierra*. El Jurat estava format per Aurora Díaz-Plaja, Rosa Maria Cajal, Carmen Laforet, Eva Martínez Carmona i María Fernanda G. de Nadal.
- Mor a Barcelona, el dia de Nadal, el poeta i assagista Joan Baptista Solervicens.
- L'Editorial Selecta, aconsegueix durant l'any 1961 arribar als 300 volums publicats, convertint-se en una eina fonamental per a la pervivència de la cultura catalana.

CINEMA

- Estrena al Windsor Palace de *Rey de Reyes*, dirigida per Nicholas Ray, produïda per Samuel Bronston i interpretada per Jeffrey Hunter, Siobhan McKenna, Hurd

Hatfield, Carmen Sevilla, entre molts altres. Una pel·lícula que presentava com a valor afegit el fet d'estar filmada en Super-Technirama-70.

- S'estrenen els films d'Ingmar Bergman *El rostro* i *El manantial y la donzella*, aquesta darrera interpretada en els principals papers per Max von Sydow, Birgitt Pettersson i Gunnel Lindbold, basada en una llegenda medieval adaptada per propi director, que va obtenir entre d'altres, el Premi del Jurat del Festival de Cannes de 1960 i l'Oscar a la millor pel·lícula estrangera, el 1961.